

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΧΥΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΑΤΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2019

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ύστερα από μια πορεία ακαδημαϊκών ανησυχιών και δραστηριοτήτων, έφτασε η στιγμή όπου μέσα από αναρίθμητα θέματα πτυχιακών εργασιών κληθήκαμε να επιλέξουμε αυτό που από κοινού πιστέψαμε ότι θα μπορούσαμε να εντυφώσουμε αποτελεσματικότερα από τα υπόλοιπα διαθέσιμα. Με σχεδόν μηδενική εμπειρία επί του θέματος, προσπαθήσαμε να αναδείξουμε την σημαντικότητα της Διαμεσολάβησης και κατ' επέκταση την αποσυμφόρηση των αιθουσών των δικαστηρίων ως κάποιο βαθμό και εφ' όσον φυσικά αυτό καθίσταται δυνατόν, ανάλογα βέβαια και με την βούληση των αντίδικων μερών. Και αυτό γιατί στην Ελλάδα παρατηρείται το φαινόμενο της «δικομανίας» ακόμα και για μικρότερης σημασίας διαφορές εμπορικού και αστικού κυρίως χαρακτήρα.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας για την υπομονή που έδειξαν όλο αυτό το διάστημα της συγγραφής του παρόντος έργου και όχι μόνο, αλλά και τον επιβλέποντα καθηγητή για τις χρήσιμες παρεμβάσεις και συμβουλές που μας παρείχε.

Οι σπουδαστές:

Ιωάννης Παχύς

Χρήστος Στεφανάτος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται μια εκτενής αναφορά τόσο στην Διαμεσολάβηση ως εναλλακτικό τρόπο επίλυσης διαφορών όσο και στον ίδιο τον Διαμεσολαβητή ο οποίος σηκώνει το φορτίο εξεύρεσης λύσης μεταξύ των αντιδίκων. Στην συνέχεια αναλύεται η διαδικασία διεκπεραίωσης της διαμεσολάβησης καθώς επίσης αναφέρονται οι γραπτοί αλλά και άγραφοι κανόνες που την διέπουν. Τέλος αφού περιγράφονται τα «συστατικά» μιας επιτυχημένης διαμεσολάβησης, παραθέτονται στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από την διεξαγωγή έρευνας μέσω ερωτηματολογίου απευθυνόμενο σε δικηγορικά γραφεία εντός του ελλαδικού χώρου.

ABSTRACT

In the present work, an extensive reference is made both to mediation as an alternative dispute resolution and to the Ombudsman itself, which raises the burden of finding a solution between the parties. The process of mediation is then analyzed, as well as the written and unwritten rules that govern it. Finally, after describing the "constituents" of a successful mediation, statistics are provided resulting from a questionnaire survey addressed to law firms in Greece.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΑΒΣΤΑΚΤ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	9
1.1 Η ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.....	9
1.2 ΕΙΔΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ.....	9
1.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	10
1.4ΟΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	11
1.5ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ.....	12
1.6ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ.....	14
1.7 Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ.....	15
1.8 ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	16
1.9 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	21
Ο ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ.....	21
2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ.....	21
2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ	22
2.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	27
ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ.....	27
3.1 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ	27
3.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ	28

3.3 Η ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.....	30
3.4 ΠΡΟΣΩΝΤΑ, ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΗ.....	33
3.5 ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑ	34
3.6 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ	34
3.6.1 ΕΥΘΥΔΙΚΙΑ.....	35
3.6.2 ΕΧΕΜΥΘΕΙΑ.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	37
ΠΙΣΤΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.....	37
4.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ	37
4.2 Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	40
ΜΕΘΟΛΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	40
5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
5.2 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
5.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
5.4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΛΟΙ	41
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	87
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	91
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	91

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Διαμεσολάβηση, εντασσόμενη συστηματικά στο πλαίσιο της εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, είναι μια εκούσια, συναινετική, εμπιστευτική διαδικασία, κατά την οποία τα μέρη μιας αστικής ή εμπορικής διαφοράς και οι δικηγόροι τους, με την παρουσία τρίτου, ανεξαρτήτου, αμερόληπτου και ουδέτερου προσώπου, του Διαμεσολαβητή, αναπτύσσουν διεξοδικά τα ζητήματα που ανέκυψαν μεταξύ τους και αφού διερευνήσουν πιθανές εναλλακτικές λύσεις, επιχειρούν να καταλήξουν σε μια αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία, προσανατολισμένη στις πραγματικές ανάγκες και συμφέροντά τους.

Συγκεντρώνοντας όλα αυτά τα χαρακτηριστικά, ο θεσμός της Διαμεσολάβησης συνδέεται αμιγώς με την πρωτοβουλία των μερών και αποτελεί εξέχουσα έκφραση της ιδιωτικής αυτονομίας και βούλησης, η οποία στηρίζεται στο δικαίωμα αυτοδιάθεσης και στην κατοχυρωμένη συνταγματικά αξία του ανθρώπου, καθώς και στην ειδικότερη έκφασή της, την ελευθερία των συμβάσεων. Ο εκούσιος χαρακτήρας της προσφυγής στη Διαμεσολάβηση αφορά την πρωτοβουλία των μερών για τη σύναψη ή μη συμφωνίας και την δυνατότητα αποχώρησης τους από τη διαδικασία σε κάθε στάδιο της χωρίς αιτιολογία.

Συγχρόνως η Διαμεσολάβηση καλλιεργεί την συνυπεύθυνη στάση των εμπλεκόμενων μερών απέναντι στη σύγκρουση, μέσω της ανάληψης ίδιας ευθύνης και της προσωπικής τους συμμετοχής, σε έκταση και βάθος στην διαφορά που ανέκυψε μεταξύ τους, καθώς και στην αναζήτηση συναινετικής επίλυσής της. Ο αυτοκαθορισμός επομένως και η συμμετοχή των μερών ανάγονται σε κρίσιμα στοιχεία στη διαδικασία της Διαμεσολάβησης που τη διακρίνουν από άλλες μεθόδους επίλυσης διαφορών.

Η Διαμεσολάβηση, ως ιδιωτική διαδικασία, στηρίζεται στη βάση της εμπιστοσύνης. Η αξία της εμπιστοσύνης είναι τόσο καίρια σε κάθε είδους σχέση, ώστε δικαίως θεωρείται ως «νέο νόμισμα». Για να λειτουργήσει η Διαμεσολάβηση τα μέρη θα πρέπει να εμπιστευτούν τη διαδικασία με την οποία αυτή θα διενεργηθεί, ουσιαστικά τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν, πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωσή της. Τα μέρη επίσης πρέπει να εμπιστευτούν τον Διαμεσολαβητή, να εκμυστηρευτούν σε αυτόν πτυχές της διαφοράς τους που ενδεχομένως δεν θα αποκάλυπταν, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα, ώστε η εμπιστοσύνη

στο πρόσωπό του Διαμεσολαβητή να αποτελεί ταυτόχρονα τη λυδία λίθο, πάνω στην οποία δοκιμάζεται η επιτυχία της διαδικασίας, καθώς και το θεμέλιο, ακρογωνιαίο λίθο στον οποίο στηρίζεται το οικοδόμημα της Διαμεσολάβησης. Απότοκος της εδραίωσης εμπιστοσύνης είναι η εχεμύθεια όλων των συμμετεχόντων στη διαδικασία. Ο ρόλος επομένως του Διαμεσολαβητή στην επικοινωνία των μερών και τη λήψη αποφάσεων από αυτά, είναι καταλυτικός και κομβικός.

Η επαγγελματική ιδιότητα του Διαμεσολαβητή προϋποθέτει μια σειρά τυπικών προσόντων, όπως είναι, η επαγγελματική κατάρτιση, η εκπαίδευση, η πιστοποίησή του από έγκυρο φορέα εκπαίδευσης και διαπίστευσης, μέσω της θεσμικά κατοχυρωμένης διαδικασίας, ως τεκμήριο υψηλής και προσήκουσας ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών και η εγγραφή του στο τηρούμενο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης Μητρώο Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών, σύμφωνα με τις οικείες νομοθετικές προβλέψεις του Νόμου 3898/2010 (ΦΕΚ Α' 211 16.12.2010) με τίτλο «Διαμεσολάβηση στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις» (στο εξής «Νόμος 3898/2010») σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 1 με τίτλο «Προσόντα» του Κώδικα Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών, όπως θα αναλυθεί πιο κάτω.

Καθώς όμως η Διαμεσολάβηση στον πυρήνα της είναι μια δεξιότητα που αποσκοπεί να διευκολύνει τα μέρη να επικοινωνήσουν και συμφωνήσουν μεταξύ τους μια κοινά αποδεκτή και ως εκ τούτου δεσμευτική λύση, «βοήθεια στην αυτοβοήθεια» όπως χαρακτηριστικά λέγεται, ο Διαμεσολαβητής καλείται να επιστρατεύσει μια σειρά από ικανότητες, υπό την έννοια των αποδεκτών προτύπων συμπεριφοράς, που απαιτούνται για την επιτυχή ολοκλήρωση μιας εργασίας. Οι ικανότητες αυτές αφορούν συγκεκριμένα: το σχεδιασμό, την οργάνωση, διαχείριση της διαδικασίας, την ενσυναίσθηση, την υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη, τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των μερών, την επιλογή των κατάλληλων τεχνικών διαπραγμάτευσης, τη δημιουργικότητα, τη διευκόλυνση των μερών να καταλήξουν σε συμφωνία μεταξύ τους κά. Μάλιστα, ο Διαμεσολαβητής υποχρεούται να εξασκεί διαρκώς τις ανωτέρω ικανότητες μέσα σε ένα πλαίσιο συνεχούς ενημέρωσης, μετεκπαίδευσης, αλλά και προσωπικής ανάπτυξης και αυτοβελτίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Η ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Η διαμεσολάβηση είναι μια εναλλακτική, φιλική μέθοδος επίλυσης διαφορών, και χρησιμοποιείται για την επίλυση εμπορικών όσο και άλλων διαφορών με ειρηνικό, αποτελεσματικό, γρήγορο και οικονομικό τρόπο. Έχει αναγνωριστεί ως η πιο πετυχημένη διαδικασία από όλες τις μεθόδους επίλυσης διαφορών περιλαμβανομένης και της δικαστικής διαδικασίας. Ειδικά όσον αφορά τη δικαστική οδό, η οποία είναι χρονοβόρα και πολλές φορές πολυέξοδη, ιδιαίτερα δε στην Κύπρο, η διαμεσολάβηση προσφέρεται σε πολλές περιπτώσεις για υποκατάσταση της οδού των δικαστηρίων λόγω των εμφανών πλεονεκτημάτων της. Τα πολλά πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης έχουν αναγνωριστεί και από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία την έχει προωθήσει μέσω σχετικών Οδηγιών σε όλα τα κράτη μέλη.

1.2 ΕΙΔΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Σε πολλά νομικά συστήματα η διαμεσολάβηση διαδραματίζει σήμερα κρίσιμο ρόλο στο πεδίο της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Στα συστήματα αυτά έχει διαμορφωθεί για τη διαμεσολάβηση ένα κοινό σύνολο βασικών αρχών και κανόνων. Ειδικότερα, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα μέρη της διαμεσολαβητικής διαδικασίας μπορούν να βασίζονται σε ένα προβλέψιμο νομικό πλαίσιο, αφού σε γενικές γραμμές όλα τα Κράτη - Μέλη ενσωμάτωσαν στην εθνική νομοθεσία τους την Οδηγία 2008/52/EK48. Η οδηγία αυτή, ενθαρρύνει την προσφυγή σε διαμεσολάβηση, διασφαλίζοντας ταυτοχρόνως μια ισόρροπη σχέση μεταξύ διαμεσολάβησης και δικαστικής διαδικασίας. Η σχέση αυτή, όπως διαμορφώθηκε από τα εθνικά δίκαια των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., δημιούργησε πολλές φορές μία ιδιότυπη «συνεργασία» ανάμεσα στο σύστημα των δικαστηρίων και στο θεσμό της διαμεσολάβησης. Η ανάπτυξη της νομοθεσίας για τη διαμεσολάβηση αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των ευρωπαϊκών κρατών τα τελευταία χρόνια. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναγνωρίσει τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης σε πολλές περιπτώσεις. Σύμφωνα με τις διακηρύξεις του, τα Κράτη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να οργανώσουν και να ρυθμίσουν τη διαμεσολάβηση με τον πιο πρόσφορο

τρόπο, είτε μέσω του δημόσιου, είτε μέσω του ιδιωτικού τομέα. Οφείλουν, εντούτοις, να ακολουθήσουν συγκεκριμένες βασικές αρχές, όπως αυτές εξειδικεύονται στις Συστάσεις την Επιτροπής των Υπουργών. Η διαμεσολάβηση μπορεί να διεξάγεται εντός ή εκτός του πλαισίου της δικαστικής διαδικασίας. Στην ελληνική πρακτική, ο θεσμός της διαμεσολάβησης εμφανίζει μία σχετική ποικιλία μοντέλων και η ταξινόμηση αυτών αποτελεί δύσκολο εγχείρημα. Γενικά, θα μπορούσε να λεχθεί ότι στην Ελλάδα η διαμεσολάβηση έχει θεσμοθετηθεί και αναπτύσσεται σε τρεις βασικούς άξονες, ήτοι: α) την εξωδικαστική διαμεσολάβηση, β) την δικαστική μεσολάβηση και γ) την ενταγμένη στο δικαστήριο διαμεσολάβηση. Η οργάνωση του θεσμού της διαμεσολάβησης εξαρτάται από την ισχύουσα νομοθεσία που ορίζει τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης οι διαμεσολαβητές, οι οργανισμοί διαμεσολάβησης και οι δικαστές - μεσολαβητές.

1.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στην Ελλάδα η διαμεσολάβηση υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3898/12.12.2010 «Διαμεσολάβηση σε εμπορικές και αστικές υποθέσεις» με τον οποίο ενσωματώθηκε στη νομοθεσία της χώρας μας η Οδηγία 2008/52/EK της ΕΕ περί Διαμεσολάβησης.

Σε διαμεσολάβηση μπορούν να υπαχθούν διαφορές ιδιωτικού δικαίου (αστικές, εμπορικές, οικογενειακές, εργατικές), εφόσον τα μέρη έχουν την εξουσία διάθεσης του αντικειμένου της διαφοράς.

Στη διαμεσολάβηση συμμετέχουν ο διαμεσολαβητής, τα μέρη και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους. Ο Διαμεσολαβητής είναι τρίτο σε σχέση με τους διαδίκους πρόσωπο, ειδικά εκπαιδευμένος από τους φορείς κατάρτισης των άρθρων 5 και 6 του ν. 3898/2010 και συγκεκριμένα από αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες που συνιστούν από κοινού ένας Δικηγορικός Σύλλογος και ένα τουλάχιστον από τα επιμελητήρια της Χώρας. Μετά το πέρας της εκπαίδευσης στους άνω φορείς, ο υποψήφιος διαμεσολαβητής έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις που διενεργούνται από ειδική επιτροπή εξετάσεων υποψηφίων διαμεσολαβητών και στη συνέχεια το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων χορηγεί τη σχετική διαπίστευση στους επιτυχόντες διαμεσολαβητές και καταρτίζει τους πίνακες διαπιστευμένων διαμεσολαβητών που διανέμονται στα Δικαστήρια της χώρας.

Βασικά στοιχεία της διαμεσολάβησης που προβλέπονται ρητά στο ν. 3898/2010 είναι η εμπιστευτικότητα και το απόρρητο της διαδικασίας. Πολύ σημαντική δε είναι και η πρόβλεψη του άρθρου 9 του ν. 3898/2010 σχετικά με την εκτελεστικότητα των συμφωνιών που προκύπτουν από διαμεσολάβηση, καθώς προβλέπεται η δυνατότητα στα μέρη να προσδώσουν στη συμφωνία τους εκτελεστό χαρακτήρα με την κατάθεση του πρακτικού διαμεσολάβησης στη γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου, υπό την προϋπόθεση ότι περιέχεται συμφωνία που μπορεί να εκτελεστεί αναγκαστικά. Ιδιαίτερη δικονομική σημασία έχει και η πρόβλεψη του άρθρου 11 του ν. 3898/2010 σχετικά με τα αποτελέσματα της διαμεσολάβησης στην παραγραφή και τις αποσβεστικές προθεσμίες, όπου ορίζεται ότι η προσφυγή στη διαμεσολάβηση διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως των αξιώσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας διαμεσολάβησης.

1.4ΟΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Αφετηρία της προαναφερθείσας νομοθετικής διαδρομής υπήρξε η υποχρέωση της ελληνικής πολιτείας να ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2008/52 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Με την οδηγία αυτή, η Επιτροπή ενθάρρυνε την προσφυγή στη διαμεσολάβηση ως μέσο επίλυσης των διαφορών, καθώς και τον εν γένει φιλικό διακανονισμό των διαφορών. Πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, ορίζονταν οι διασυνοριακές διαφορές σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εξαιρουμένων των φορολογικών, τελωνειακών ή διοικητικών υποθέσεων, καθώς και οι υποθέσεις της ευθύνης του κράτους λόγω πράξεων ή παραλείψεων κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, πως κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο ο Έλληνας νομοθέτης προέκρινε και επεξέτεινε το πεδίο εφαρμογής της και στις εγχώριες διαφορές.

Η Οδηγία προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη εξουσιοδοτούν τα δικαστήρια να προτείνουν στα μέρη την προσφυγή στη διαμεσολάβηση, δίχως ωστόσο να τα υποχρεώνουν σε κάτι τέτοιο. Ακόμα και αν οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται μέσω διαμεσολάβησης προσφέρονται, κατά κανόνα, περισσότερο για εκούσια εκτέλεση, η οδηγία μεριμνά ώστε όλα τα κράτη-μέλη να καθιερώσουν διαδικασία με την οποία να είναι δυνατόν,

κατόπιν αιτήσεως των μερών, να επιβεβαιώνεται η συμφωνία με δικαστική ή άλλη απόφαση, ή με δικαστική ή άλλη πράξη, εκδιδόμενη από δημόσια αρχή.

Πρόβλεψη της οδηγίας αποτελεί επίσης η αναστολή των προθεσμιών παραγραφής. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα διάδικα μέρη δεν κωλύονται να κινήσουν δικαστικές διαδικασίες ή διαιτησία μετά από διαμεσολάβηση, λόγω παραγραφής ή λήξεως αποσβεστικής προθεσμίας. Περαιτέρω, πρόβλεψη της οδηγίας αποτελεί η διασφάλιση του απορρήτου και της ποιότητας της διαμεσολάβησης.

Η Οδηγία προβλέπει, ότι ούτε ο διαμεσολαβητής, ούτε οι λοιποί εμπλεκόμενοι σε διαδικασία διαμεσολάβησης οφείλουν να προσκομίσουν, στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας, αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πληροφορίες που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο μιας διαμεσολάβησης. Αυτό γίνεται μόνον δεκτό, όταν αποδεικνύεται αναγκαίο για επιτακτικούς λόγους δημόσιας τάξης, κυρίως προκειμένου να διασφαλιστεί η σωματική ακεραιότητα ενός προσώπου και όταν η κοινολόγηση του περιεχομένου της συμφωνίας που προέκυψε από τη διαμεσολάβηση είναι απαραίτητη για την εφαρμογή ή την εκτέλεση της εν λόγω συμφωνίας. Τέλος, η Οδηγία προβλέπει ακόμα ότι τα κράτη-μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν την εκπαίδευση διαμεσολαβητών καθώς και τη σύνταξη και την εφαρμογή προαιρετικών κωδικών δεοντολογίας για το επάγγελμα.

1.5ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Η διαμεσολάβηση είναι μια διαδικασία, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη, που έχουν μια αστική ή εμπορική διαφορά, προσφεύγουν οικειοθελώς, είτε πριν, είτε μετά την έναρξη της δικαστικής διαμάχης. Υπάρχουν, βέβαια, περιπτώσεις όπου η προσφυγή στην διαμεσολάβηση είναι υποχρεωτική.

Οι περιπτώσεις αυτές είναι:

- α) όταν διαταχθεί η διαμεσολάβηση από δικαστήριο Κράτους – Μέλους της Ε.Ε. και
  - β) όταν υφίσταται υποχρέωση διαμεσολάβησης δυνάμει του εθνικού μας δικαίου.
- Πέραν των ανωτέρω, το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου είναι εκκρεμής μια αστική ή εμπορική υπόθεση, μπορεί να καλεί τα μέρη να προσφύγουν στην διαμεσολάβηση για να επιλύσουν την διαφορά τους εφόσον, λαμβάνοντας υπ' όψιν όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, θεωρήσει ότι υπάρχει έδαφος για εξωδικαστική επίλυση της διαφοράς. Τα μέρη δεν είναι υποχρεωμένα να συμφωνήσουν με την υπόδειξη αυτή του

δικαστηρίου και δεν προβλέπονται κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους με αυτήν και τούτο για να μην αλλοιωθεί ο οικιοθελής χαρακτήρας της διαμεσολάβησης, που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της.

Η διαμεσολάβηση έχει απολύτως εμπιστευτικό χαρακτήρα και πρέπει να διεξάγεται κατά τρόπο που να μην παραβιάζεται το απόρρητο αυτής, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Η έννοια της εμπιστευτικότητας αυτής είναι διττή: αφενός μεν, όσα λαμβάνουν χώρα κατά την διάρκεια της διαδικασίας της διαμεσολάβησης δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου, σε περίπτωση που η διαμεσολάβηση δεν καταλήξει σε συμφωνία και τα μέρη προσφύγουν στη δικαστική συνδρομή για την επίλυση της διαφοράς τους, ενώ ο διαμεσολαβητής, τα μέρη, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και όσοι άλλοι τυχόν συμμετείχαν στην διαδικασία δεν εξετάζονται ως μάρτυρες ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου, αφετέρου δε, ο διαμεσολαβητής μπορεί να μεταφέρει στο άλλο μέρος από όσα τυχόν του εκθέσει κάποιο από τα μέρη στις κατ' ιδίαν συναντήσεις που ενδεχομένως να έχει ο διαμεσολαβητής με το ενδιαφερόμενο αυτό μέρος, μόνον όσα ρητά του επιτρέψει ή του ζητήσει να μεταφέρει το μέρος αυτό.

Η διαμεσολάβηση είναι μια εύκαμπτη διαδικασία, με την έννοια ότι δεν διέπεται από τυπικούς κανόνες, για αυτό και ο τρόπος και ο ρυθμός διεξαγωγής της διαφέρει κατά περίπτωση, εξυπακουόμενου ότι την διεύθυνση της διαδικασίας έχει – και οφείλει να έχει – ο διαμεσολαβητής, ο οποίος την συντονίζει και αποφασίζει πως θα προχωρήσει διαδικαστικά.

Η διαμεσολάβηση χαρακτηρίζεται και διαπνέεται από τον κανόνα της αμεροληψίας του διαμεσολαβητή και της ίσης μεταχείρισης των μερών. Πρωταρχικός στόχος του διαμεσολαβητή πρέπει να είναι να κερδίσει την εμπιστοσύνη όλων των μερών, που συμμετέχουν στην διαδικασία της διαμεσολάβησης, να τους πείσει ότι είναι και θα παραμείνει αμερόληπτος, ότι θα δώσει ίσες ευκαιρίες έκφρασης σε όλους και να τους κάνει να καταλάβουν ότι, εάν επιτευχθεί συμφωνία, θα έχει επιτευχθεί αποκλειστικά από τους ίδιους και ότι αυτός απλά και μόνον θα τους διευκολύνει σχετικώς.

Η διαμεσολάβηση δεν είναι δεσμευτική, με την έννοια ότι οποιοδήποτε μέρος μπορεί να αποχωρήσει, όποτε θέλει. Διεξάγεται μεταξύ τουλάχιστον δύο προσώπων που, κατ' αρχήν, έχουν αντίθετα συμφέροντα ενώ παράλληλα μπορεί να διεξαχθεί στα πλαίσια της ίδιας επιχείρησης ή ακόμη και της ίδιας οικογένειας, όταν τα μέλη των εμπλεκόμενων παρατάξεων ανήκουν στην ίδια επιχείρηση ή στην ίδια οικογένεια ή στην ίδια οικογενειακή επιχείρηση.

1.6 ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Στη διαμεσολάβηση διακρίνονται τα εξής τρία στάδια εξέλιξης της διαδικασίας:

- **Εναρκτήρια κοινή συνάντηση.** Ουσιαστικά πρόκειται για την πρώτη κοινή συνάντηση των μερών και του διαμεσολαβητή. Σε αυτήν, τα μέρη, αφού ενημερωθούν αναλυτικά από το διαμεσολαβητή για τη διαδικασία που θα τηρηθεί και για τον ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν, παρουσιάζουν τις απόψεις τους για τη διαφορά. Έτσι, σε αυτό το στάδιο θα γίνει η πρώτη διερεύνηση και ο εντοπισμός των θεμάτων της διαφοράς, η πρώτη (ψύχραιμη) ανταλλαγή απόψεων και η βασική παράθεση θέσεων και αντιθέσεων των μερών.
- **Κατ' ιδίαν συναντήσεις.** Την αρχική κοινή συνάντηση ακολουθούν ξεχωριστές συναντήσεις μεταξύ του διαμεσολαβητή και κάθε πλευράς. Αυτό δίνει την δυνατότητα σε κάθε μέρος να αναλύσει την αντίληψή του για τη διαφορά καθώς και τη θέση και τους στόχους του για την επίλυσή της με τη διαμεσολάβηση. Στις κατ' ιδίαν συναντήσεις παρίστανται τα μέρη ή οι εκπρόσωποί τους με πλήρη όμως εξουσιοδότηση να διαπραγματευθούν και να αποφασίσουν. Υπενθυμίζεται ότι οι κατ' ιδίαν αυτές συναντήσεις λαμβάνουν χώρα σε καθαρά εμπιστευτική βάση και με απόλυτη εχεμύθεια. Τα έγγραφα και οι πληροφορίες που δίδονται στο διαμεσολαβητή, αφορούν μόνο τον ίδιο και η αποκάλυψη του περιεχομένου τους στο άλλο μέρος δεν επιτρέπεται χωρίς τη συναίνεση του μέρους, στο οποίο ανήκουν. Εδώ λαμβάνει χώρα κυρίως η αποσαφήνιση των θεμάτων της διαφοράς και η επικέντρωση στις επιθυμίες και τα συμφέροντα των μερών, ενώ ακολουθεί και η διατύπωση προτάσεων προς επεξεργασία για την εξεύρεση κοινού τόπου συμφωνίας.
- **Τελική κοινή συνάντηση & σύνταξη πρακτικού επιτυχίας/αποτυχίας.** Σε συνέχεια των κατ' ιδίαν συναντήσεων, τα ενδιαφερόμενα μέρη και ο διαμεσολαβητής συναντώνται εκ νέου προκειμένου να συνειδητοποιήσουν την πρόοδο που έχει επέλθει, να εντοπίσουν τυχόν εναπομένοντα θέματα της διαφοράς, να διεξάγουν τις τελικές επαφές, και τελικά, να υπογράψουν το σχετικό πρακτικό επιτυχίας σε περίπτωση επίτευξης συμφωνίας. Η συμφωνία αποτυπώνεται σε ιδιωτικό συμφωνητικό, το οποίο δύναται να κηρυχθεί εκτελεστό με την συγκατάθεση των μερών.

1.7 Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Η τήρηση των συμφωνιών που προκύπτουν από μία επιτυχή διαμεσολάβηση δεν εξαρτάται μόνο από την καλή θέληση των μερών. Η έννομη τάξη εξασφαλίζει, ότι τα μέρη έγγραφης συμφωνίας που προκύπτει από διαμεσολάβηση μπορούν να ζητούν την εκτέλεση του περιεχομένου της συμφωνίας, εφόσον αυτή φυσικά είναι σύννομη, δηλαδή εφόσον το περιεχόμενο της διαμεσολαβητικής συμφωνίας δεν αντιβαίνει στο εθνικό δίκαιο και εφόσον προβλέπεται η εκτελεστότητα του περιεχομένου της εν λόγω συμφωνίας.

Στην ευρωπαϊκή οδηγία αναφέρεται επί λέξει ότι «το περιεχόμενο συμφωνίας που προκύπτει από διαμεσολάβηση, η οποία κηρύσσεται εκτελεστή σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει να αναγνωρίζεται και να θεωρείται εκτελεστό στα λοιπά κράτη μέλη σύμφωνα με την εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία ή το εθνικό δίκαιο». Στην περίπτωση αυτή, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις των άρθρων 905 επομ. Κ.Πολ.Δ., καθώς και ο Κανονισμός 44/2001/ΕΚ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ή ο Κανονισμός 2201/2003/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε συζυγικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Ο Νόμος 3898/2010 προβλέπει ότι ο διαμεσολαβητής συντάσσει πρακτικό που πρέπει να περιέχει:

- α) το όνομα και το επώνυμο του διαμεσολαβητή,
- β) τον τόπο και το χρόνο της διαμεσολάβησης,
- γ) τα ονόματα και τα επώνυμα εκείνων που έλαβαν μέρος στη διαδικασία της διαμεσολάβησης,
- δ) τη συμφωνία περί υπαγωγής της υπόθεσης στη διαμεσολάβηση, με βάση την οποία και διεξήχθη η διαμεσολάβηση,
- ε) τη συμφωνία στην οποία κατέληξαν τα μέρη κατά τη διαμεσολάβηση ή τη διαπίστωση της αποτυχίας της διαμεσολάβησης, καθώς και την αιτία της διαφοράς».

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει, ότι ο Έλληνας νομοθέτης, σαφώς επηρεασμένος και από την απαραίτητη προϋπόθεση της διττής ιδιότητας δικηγόρου και διαπιστευμένου διαμεσολαβητή στο πρόσωπο του διαμεσολαβητή, αλλά περιέργως

παραγκωνίζοντας τους υποχρεωτικά παρευρισκόμενους στη διαδικασία πληρεξούσιους δικηγόρους των μερών, αναθέτει την υποχρέωση σύνταξης του πρακτικού διαμεσολάβησης στο διαμεσολαβητή, τόσο σε περίπτωση επίτευξης συμφωνίας, όσο και σε περίπτωση αποτυχίας.

Το συμφωνητικό διαμεσολάβησης πρέπει να περιέχει τα συγκεκριμένα στοιχεία, όπως προαναφέρθηκαν, που θα καθιστούν έτσι εύκολο τον προσδιορισμό, τόσο του προσώπου του διαμεσολαβητή, όσο και εκείνων που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, ώστε σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας και έναρξης ή συνέχισης της δικαστικής ή διαιτητικής διαδικασίας να μην εξετάζονται, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου, ως μάρτυρες, να τηρείται το απόρρητο της διαδικασίας, αλλά και να διασφαλίζεται ότι οι παριστάμενοι κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης έχουν αντιπροσωπευτική ικανότητα και συνεπώς, δεσμεύονται ως προς αυτά που συμφωνούνται και αποτυπώνονται στο πρακτικό.

Επίσης ο χρόνος και ο τόπος διεξαγωγής της διαμεσολάβησης έχει νομική σημασία. Αξιοσημείωτη και περιέργη, όπως προαναφέρθηκε, είναι η επιταγή του νομοθέτη να συντάσσεται το πρακτικό διαμεσολάβησης από το διαμεσολαβητή, ειδικά όταν τα μέρη παρίστανται υποχρεωτικά με τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Συνήθως, η σύνταξη του πρακτικού συμφωνίας είναι αρμοδιότητα και ευθύνη των παριστάμενων πληρεξουσίων δικηγόρων των μερών.

Σαφέστατα βέβαια, ο ρόλος του διαμεσολαβητή και σε αυτό το τελικό στάδιο της διαμεσολάβησης είναι καθοριστικός, αφού θα πρέπει να ελέγξει ότι το πρακτικό συμφωνίας περιέχει όλα τα σημεία που συμφωνήθηκαν, να κάνει διευκρινιστικές ερωτήσεις στα μέρη, ώστε να μη μείνει κανένα αναπάντητο ή αδιευκρίνιστο ζήτημα και βέβαια να είναι κατανοητή η συμφωνία και εύκολα εφαρμόσιμη.

Ο νόμος ορίζει επίσης στο άρθρο αυτό, ότι μετά το πέρας της διαμεσολάβησης, το πρακτικό υπογράφεται υποχρεωτικά, σε περίπτωση επίτευξης συμφωνίας, από το διαμεσολαβητή, τα μέρη και τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, ενώ σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης, μπορεί να υπογραφεί μόνο από το διαμεσολαβητή.

1.8 ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Βάσει της διάταξης του άρθρου 11 του Νόμου 3898/2010, η προσφυγή στη διαμεσολάβηση διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως

των αξιώσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας της διαμεσολαβήσεως. Όπως επισημαίνεται «η προστασία και η διαφύλαξη των αξιώσεων των μερών που υπάγονται στη διαδικασία της διαμεσολάβησης απαιτεί έναν ελάχιστο βαθμό συμβατότητας των κανόνων του δικονομικού και ουσιαστικού δικαίου αναφορικά με την παραγραφή των αξιώσεων αυτών και τις αποσβεστικές προθεσμίες, ώστε να μην αποθαρρύνεται και να μην ανακόπτεται η διαμεσολάβηση εξαιτίας του επαπειλούμενου κινδύνου απόσβεσης των εν λόγω αξιώσεων».

Περαιτέρω, κρίσιμο χρονικό σημείο για τη διακοπή της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας είναι η προσφυγή στη διαμεσολάβηση κατά τις διατάξεις του Νόμου. Η σύναψη της συμφωνίας για την υπαγωγή της διαφοράς στη διαμεσολάβηση δεν αποκλείει την προσφυγή στα πολιτειακά δικαστήρια, αλλά απαιτείται και πραγματική προσφυγή στη διαμεσολάβηση, ώστε να αποκλειστεί προσωρινά και μέχρι περατώσεώς της, η διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων, δηλαδή μόνο σε περίπτωση πραγματικής προσφυγής σε διαμεσολάβηση κωλύεται προσωρινά η έναρξη της δίκης.

Άλλωστε, ρητά επισημαίνεται στην αντίστοιχη αιτιολογική έκθεση, σχετικά με τις συνέπειες της συμφωνίας για προσφυγή στη διαμεσολάβηση, ότι αντίθετα απ' ό τι συμβαίνει στη συμφωνία για τη διαιτησία, η συμφωνία για προσφυγή στη διαμεσολάβηση δεν συνεπάγεται δικονομικές συνέπειες, με την έννοια του αποκλεισμού της προσφυγής στα κρατικά δικαστήρια.

Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, το δικαστήριο, στο οποίο είναι εκκρεμής η υπόθεση, μπορεί να καλέσει τα μέρη να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση για να επιλύσουν τη διαφορά τους και εφόσον τα μέρη συμφωνήσουν σχετικώς, αναβάλλει υποχρεωτικά τη συζήτηση της υποθέσεως σε άλλη δικάσιμο μετά την πάροδο τριμήνου και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν του εξαμήνου.

Πολύ σημαντική είναι η επιλογή του νομοθέτη να ορίσει τη διακοπή της παραγραφής ή της αποσβεστικής προθεσμίας, σύμφωνα με τα άρθρα Α.Κ. 260επ., αντί της αναστολής τους, κατ' άρθρα Α.Κ. 255επ., δηλαδή η παραγραφή και η αποσβεστική προθεσμία αρχίζουν και πάλι να τρέχουν εκ του μηδενός από τη σύνταξη του πρακτικού αποτυχίας της διαμεσολάβησης, ή από την επίδοση δήλωσης αποχώρησης από τη διαμεσολάβηση του ενός μέρους στο άλλο.

1.9 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Η Διαμεσολάβηση αποτελεί τον πλέον σύγχρονο τρόπο εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών με σπουδαιότερο πλεονέκτημα τη διασφάλιση της ενεργούς συμμετοχής των μερών σε μια εμπιστευτική διαδικασία, τη δυνατότητα έκφρασης τους ενώπιον ενός ανεξάρτητου και ουδέτερου προσώπου και τη δυνατότητα να αποφασίζουν τα ίδια για το αποτέλεσμα, για την τελική λύση, χωρίς δεσμεύσεις και περιορισμούς και χωρίς επιβολή της λύσης σε αυτά.

Τα αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα της Διαμεσολάβησης έναντι της προσφυγής στη Δικαιοσύνη ή σε άλλες μορφές επίλυσης διαφορών, είναι κυρίως τα ακόλουθα:

- **η ταχύτητα επίλυσης της διαφοράς**, η οποία είναι καίριας σημασίας για τις ζωές και το μέλλον των μερών, τα οποία απεμπλέκονται γρήγορα, ανώδυνα και άμεσα από το “πρόβλημα” που έχει ανακύψει και μπορούν να προχωρήσουν θέτοντας νέους στόχους,
- **η ευελιξία, απλότητα και αμεσότητα της διαδικασίας**, η οποία, απαλλαγμένη από δικονομικούς τύπους και αυστηρούς κανόνες, διεξάγεται σε εμπιστευτική - προσωπική βάση και δημιουργεί στα μέρη αισθήματα ασφάλειας, εμπιστοσύνης, οικειότητας και άνεσης,
- **η αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα της καταληκτικής συμφωνίας**, καθόσον αυτή είναι προϊόν της βούλησης των ίδιων των μερών, αντιπροσωπεύει και εκφράζει τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους και δεν τους έχει επιβληθεί από κάποια τρίτη αρχή,
- **το χαμηλό συγκριτικά κόστος**, το οποίο επιτυγχάνεται τόσο από τη μη επιβολή δικαστικού ενσήμου και τέλους απογράφου, αναλογικού της απαίτησης, όσο και από το σύντομο χρονικό διάστημα κατά το οποίο επιτυγχάνεται η εκτελεστότητα της συμφωνίας των μερών, χωρίς να απαιτούνται δύο βαθμοί δικαιοδοσίας και άσκηση πολλαπλών ενδίκων μέσων και βοηθημάτων για την κατάληξη της διαφοράς,
- **η εύκολη και άμεση πρόσβαση σε αυτή**, η γρήγορη κατανόηση και εμπέδωση του ρόλου των μερών στη Διαμεσολάβηση και της διαδικασίας της,
- **η διασφάλιση της ενεργητικής συμμετοχής των μερών**, τα οποία διαδραματίζουν τον κύριο και κεντρικό ρόλο στη Διαμεσολάβηση, σε αντίθεση με τη διαδικασία ενώπιον των Δικαστηρίων, στην οποία συνήθως τα μέρη εκπροσωπούνται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους και τα ίδια

είτε δεν “ακούγονται” καθόλου, είτε δεν “ακούγονται” όσο και όπως θα επιθυμούσαν,

- **ο προσανατολισμός στα ουσιαστικά συμφέροντα και τις ανάγκες των εμπλεκόμενων μερών**, τα οποία (συμφέροντα και ανάγκες) βρίσκουν ανταπόκριση και ικανοποιούνται με την επιδιωκόμενη συμφωνία και η μη προσκόλληση στα τυπικά και προβλεπόμενα στο νόμο δικαιώματα των μερών (η συμφωνία των μερών εφόσον δεν προσκρούει σε διατάξεις δημόσιας τάξης μπορεί κάλλιστα να παρεκκλίνει των ρυθμίσεων, που προβλέπονται από τον Νόμο),
- **ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της διαδικασίας**, καθόσον τα μέρη είναι ελεύθερα να αποχωρήσουν από αυτή όποτε το επιθυμούν, χωρίς να δεσμεύονται ούτε να παραμείνουν, ούτε να καταλήξουν σε συμφωνία,
- **η απόλυτη εχεμύθεια που απολαμβάνουν τα μέρη**, τόσο ως προς τη διαδικασία που διεξήχθη και τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος σε αυτή όσο και ως προς το περιεχόμενο της τελικής συμφωνίας, η οποία (εχεμύθεια) δε διασφαλίζεται στη διαδικασία ενώπιον Δικαστηρίων, ο χαρακτήρας της οποίας είναι κατά κανόνα δημόσιος,
- **οι αμοιβαίες ωφέλειες των εμπλεκόμενων μερών**, καθώς ποτέ στη διαδικασία της Διαμεσολάβησης δεν υπάρχουν απόλυτοι νικητές και ηττημένοι, όπως συνήθως συμβαίνει κατά την προσφυγή των μερών στη Δικαιοσύνη,
- **η αποφυγή μίας ψυχοφθόρας, σκληρής, μακρόχρονης αντιδικίας**, κατά τη διάρκεια της οποίας τα μέρη απομακρύνονται και αντιμετωπίζουν το ένα το άλλο με απόλυτη καχυποψία και με διάθεση κυριαρχίας και επιβολής τους,
- **η αποκατάσταση των σχέσεων των εμπλεκόμενων μερών**, οι οποίες πολλές φορές αναδιαμορφώνονται θετικά, ή τουλάχιστον είναι ανεκτές, ποτέ όμως εχθρικές και κατ' επέκταση καταστροφικές για τα μέρη,
- **η διευκόλυνση του διαλόγου**, της επικοινωνίας, των επαφών και των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών που παρέχεται μόνο από το Διαμεσολαβητή (και όχι από το Δικαστή ή το Διαιτητή) και η καταλυτική συμβολή του στην αποκατάσταση των σχέσεων των μερών και την επίτευξη της συμφωνίας,

- **η διασφάλιση των δικαιωμάτων των μερών**, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προσφυγής τους στη Δικαιοσύνη, σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας,
- **η μη έκδοση απόφασης από το Διαμεσολαβητή** και η μη υπόδειξη της συμφωνίας – λύσης από αυτόν. Τα μέρη έχουν τον απόλυτο έλεγχο, την απόλυτη ευθύνη και την απόλυτη εξουσία επίτευξης συμφωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Ο Διαμεσολαβητής είναι ένα τρίτο σε σχέση με τους διαδίκους πρόσωπο, το οποίο επιλέγεται από κοινού από αυτούς, προκειμένου να τους συνδράμει, με τις ιδιαίτερες δεξιότητες που διαθέτει και τις τεχνικές που χρησιμοποιεί, στην προσπάθειά τους να επιλύσουν οι ίδιοι εξωδικαστικά τη διαφορά τους. Έχει λάβει κατάλληλη εκπαίδευση, έχει συνήθως εξειδικευθεί στην επίλυση διαφορών συγκεκριμένης φύσης (εμπορικές, οικογενειακές κλπ), έχει διαπιστευθεί από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και υπάγεται σε αυστηρό Κώδικα Δεοντολογίας, η μη τήρηση του οποίου επιφέρει σοβαρές κυρώσεις και μπορεί να οδηγήσει και σε ανάκληση της διαπίστευσής του.

Ο Διαμεσολαβητής δεν αποφασίζει τι είναι δίκαιο ή σωστό, δεν κρίνει, δεν είναι ούτε δικαστής ούτε διαιτητής, αλλά ενεργεί καταλυτικά και παρεμβαίνει μεταξύ των μερών, με μοναδικό σκοπό να διευκολύνει το διάλογο και τις διαπραγματεύσεις τους, ώστε αυτά να καταλήξουν τα ίδια σε μία επιθυμητή και βιώσιμη λύση. Ο Διαμεσολαβητής είναι ειδικά εκπαιδευμένος και μπορεί να ενεργεί με τρόπο που να εμπνέει εμπιστοσύνη και σεβασμό στους ενδιαφερόμενους. Είναι αυτός που ελέγχει τη ροή της διαδικασίας, φροντίζει να μεταβαίνει αυτή ομαλά από στάδιο σε στάδιο, να εξελίσσεται δημιουργικά και να οδεύει στην επίτευξη συμφωνίας.

Ο Διαμεσολαβητής ενθαρρύνει τα μέρη να αναπτύξουν τις προτάσεις τους και να σκεφθούν πιθανές δημιουργικές λύσεις της διαφοράς που τους απασχολεί. Καθ' όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της Διαμεσολάβησης, ο Διαμεσολαβητής εξασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή των μερών σε αυτή, εξομαλύνει τις αντιθέσεις, διατηρεί τις ισορροπίες, διασφαλίζει μια ήρεμη και πολιτισμένη ατμόσφαιρα, που θα συμβάλει τελικά στην εξεύρεση της επιθυμητής λύσης από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο Διαμεσολαβητής αξιοποιεί όλες τις τεχνικές διαλόγου, επικεντρώνεται στα σημεία σύγκλισης των απόψεων και αναζητά τα πραγματικά συμφέροντα και τις πραγματικές ανάγκες των μερών, έτσι ώστε να τα βοηθήσει να οδηγηθούν σε σύναψη μίας αμοιβαία αποδεκτής, βιώσιμης και επωφελούς συμφωνίας. Αυτό το επιτυγχάνει ως εξής:

- προετοιμάζεται καλά, μελετώντας όλα τα στοιχεία της διαφοράς που του έχουν τεθεί υπόψη από τα μέρη
- ακούει “ενεργά” και κατανοεί τις εκατέρωθεν θέσεις
- διαγιγνώσκει την πραγματική αιτία της διαφοράς
- λαμβάνει υπόψη την προσωπικότητα, τις ιδιαίτερες επιθυμίες και ανάγκες των μερών
- παραμένει ουδέτερος, αμερόληπτος και ανεξάρτητος
- οικοδομεί σχέσεις εμπιστοσύνης για τα μέρη
- γεφυρώνει τις αντιθέσεις και αποφορτίζει τα μέρη από τα συναισθήματά τους
- τηρεί απαρέγκλιτα την αρχή της εμπιστευτικότητας και τους αυστηρούς Κανόνες Δεοντολογίας στους οποίους υπάγεται
- διευκολύνει στην εύρεση κατάλληλων, αποδοτικών και κοινά αποδεκτών λύσεων
- διασφαλίζει ότι η συμφωνία των μερών δεν προσκρούει σε διατάξεις δημόσιας τάξης ή αναγκαστικού δικαίου
- ενδιαφέρεται για την αποκατάσταση των σχέσεων (κοινωνικών, επαγγελματικών κλπ) των μερών.

2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Διαμεσολάβηση διακρίνεται ως η μόνη διαδικασία, κατά την οποία τα μέρη καταλήγουν μόνα τους σε μία αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία, η οποία ακριβώς για το λόγο αυτό έχει τις μεγαλύτερες πιθανότητες βιωσιμότητας από κάθε άλλη επιβαλλόμενη λύση (δικαστική απόφαση, διαιτητική απόφαση κλπ). Χαρακτηρίζεται από την ελευθερία των μερών υπαγωγής σε αυτή, τη μη δεσμευτικότητα της διαδικασίας, την ταχύτητα επίλυσης της διαφοράς, την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών και απόψεων που ανταλλάσσονται κατά τη διάρκειά της, την ευελιξία της διαδικασίας και την αμεροληψία και ουδετερότητα του Διαμεσολαβητή, ο οποίος διευκολύνει και ενθαρρύνει τα μέρη προς την επίτευξη συμφωνίας.

α. Εκούσιος χαρακτήρας

Πρακτικά, ουδείς επιβάλλει στα μέρη τη συμμετοχή τους στη Διαμεσολάβηση, ουδείς επιβάλλει στα μέρη συγκεκριμένο Διαμεσολαβητή, ουδείς επιβάλλει στα μέρη κάποιου είδους υποχρεωτική κατάληξη της Διαμεσολάβησης και επίτευξη συμφωνίας και ουδείς επιβάλλει στα μέρη τη συμφωνία. Τα μέρη επιλέγουν ελεύθερα να συμμετάσχουν στη διαδικασία της Διαμεσολάβησης, επιλέγουν ελεύθερα και χωρίς περιορισμό ποιοι και πόσοι θα συμμετάσχουν από κάθε πλευρά, επιλέγουν από κοινού Διαμεσολαβητή, επιλέγουν οι ίδιοι αν και πότε θα αποχωρήσουν από τη διαδικασία, εφόσον το επιθυμούν και τέλος επιλέγουν οι ίδιοι το αν, πώς και πότε θα φτάσουν σε συμφωνία και τελικά ποια θα είναι αυτή (άρθρο 4 εδ. β' Ν. 3898/2010).

β. Ταχύτητα

Η Διαμεσολάβηση είναι μία εξαιρετικά ταχεία διαδικασία επίλυσης διαφορών. Παρόλο που δεν υπάρχει ρητός χρονικός περιορισμός και ρητή πρόβλεψη για τη διάρκειά της, η πρακτική της Διαμεσολάβησης, κυρίως στο εξωτερικό, καταδεικνύει ότι οκτώ (8) με δέκα (10) ώρες αρκούν κατά μέσο όρο για την επίτευξη της επιθυμητής συμφωνίας, η οποία σε κάθε περίπτωση επέρχεται εντός της ίδιας ημέρας από την έναρξη της διαδικασίας. Σήμερα, που ο μέσος όρος εκδίκασης μίας υπόθεσης ενώπιον των ελληνικών Δικαστηρίων και έκδοσης τελεσίδικης απόφασης κυμαίνεται από τέσσερα (4) έως οκτώ (8) έτη, το όφελος των μερών που επιλέγουν να επιλύσουν τη διαφορά τους με Διαμεσολάβηση είναι πρόδηλο.

γ. Απόρρητο διαδικασίας – Εμπιστευτικότητα – Εχεμύθεια

Κατά τη διάρκεια της Διαμεσολάβησης δεν τηρούνται πρακτικά, ενώ όλοι οι συμμετέχοντες σε αυτή δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν το απόρρητο της διαδικασίας, γεγονός που τους απαγορεύει αφενός να κοινοποιήσουν πληροφορίες και στοιχεία, τα οποία κατέστησαν γνωστά σε αυτούς κατά τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης και αφετέρου να εξετασθούν ως μάρτυρες σε συναφή με την υπόθεση της Διαμεσολάβησης δική (άρθρο 10 Ν. 3898/2010).

Η Διαμεσολάβηση έχει εμπιστευτικό χαρακτήρα. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συναντά κάθε μέρος χωριστά και να επικοινωνεί με αυτό ιδιαιτέρως, έχοντας

υποχρέωση να μη μεταφέρει τις εμπιστευτικές πληροφορίες που συνέλεξε από το μέρος αυτό στο άλλο, χωρίς τη συναίνεση και τη ρητή εντολή του (άρθρο 8 παρ. 3 Ν. 3898/2010 και άρθρο 4 Κώδικα Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών).

δ. Αμεροληψία – Ουδετερότητα

Ο Διαμεσολαβητής είναι τρίτο πρόσωπο σε σχέση με τους διαδίκους και δεσμεύεται εκ του νόμου και υπαγόμενος σε αυστηρό Κώδικα Δεοντολογίας να είναι και να παραμένει ουδέτερος, πλήρως ανεξάρτητος και αμερόληπτος προς τη διένεξη και τα μέρη μέχρι το τέλος της διαδικασίας (άρθρο 4 εδ. γ' Ν. 3898/2010). Ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει υποχρεωτικά τα μέρη για κάθε περίπτωση, η οποία ενδέχεται να δώσει την εντύπωση ότι επηρεάζει την ανεξαρτησία του και αναλαμβάνει τα καθήκοντά του μόνο εφόσον συγκατατίθενται όλες οι πλευρές που συμμετέχουν στη Διαμεσολάβηση (άρθρο 8 παρ. 2 Ν. 3898/2010 και άρθρο 2 Κώδικα Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών).

Ο Διαμεσολαβητής σέβεται τα μέρη, κερδίζει την εμπιστοσύνη τους, μεριμνά διαρκώς για την ισότιμη εξυπηρέτησή τους, εξομαλύνει τυχόν αντιθέσεις και ανισότητες μεταξύ των μερών, δίνει ίσες ευκαιρίες έκφρασης και φροντίζει να αναδειχθούν ισότιμα τα συμφέροντα, οι θέσεις και οι ανάγκες όλων των μερών στο πλαίσιο της Διαμεσολάβησης (άρθρο 2 παρ. 2 Κώδικα Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών).

ε. Ευελιξία διαδικασίας

Η Διαμεσολάβηση διακρίνεται από την ευελιξία της διαδικασίας της, η οποία να μην είναι διαρθρωμένη, αποτελείται από συγκεκριμένα στάδια και ακολουθεί ορισμένους πολύ βασικούς κανόνες (εμπιστευτικότητα, απόρρητο κλπ), αλλά διαθέτει μεγάλα περιθώρια συμμετοχής και συμβολής των ίδιων των μερών και του Διαμεσολαβητή στον καθορισμό της. Τα μέρη μπορούν, λοιπόν, να προτείνουν, να δοκιμάσουν και να επιλέξουν τρόπους και ρυθμούς διεξαγωγής της Διαμεσολάβησης, μπορούν να καθορίσουν τον τόπο και το χρόνο διεξαγωγής της, να θέσουν υπόψη του

Διαμεσολαβητή διάφορες επιθυμίες τους και να συμβάλουν δυναμικά και ενεργητικά στην όλη διαδικασία.

στ. Γόνιμος διάλογος

Η Διαμεσολάβηση και εν γένει οι τεχνικές και μέθοδοι που αναπτύσσονται σε αυτή, δίνουν τη δυνατότητα στα μέρη να εκφράσουν τις απόψεις, τις σκέψεις, τους φόβους, τους προβληματισμούς, τις επιθυμίες, τους στόχους τους είτε ενώπιον της άλλης (αντίδικης) πλευράς, είτε εμπιστευτικά ενώπιον του Διαμεσολαβητή. Έχουν στη διάθεσή τους όσο χρόνο θελήσουν και μπορούν να επικουρούνται από τεχνικούς συμβούλους, πραγματογνώμονες, φίλους, συγγενείς ή άλλα πρόσωπα εμπιστοσύνης τους. Με την παρουσία και ουσιαστική συμβολή του εκπαιδευμένου Διαμεσολαβητή, ο διάλογος μεταξύ των μερών, που μπορεί πιο πριν να ήταν αδύνατος, στο πλαίσιο της Διαμεσολάβησης διευκολύνεται, εξελίσσεται, είναι γόνιμος και εποικοδομητικός. Η Διαμεσολάβηση είναι η μόνη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας τα μέρη ενθαρρύνονται και μπορούν να εκφράσουν -εκτός από τις θέσεις τους- τα συναισθήματά τους. Με τον τρόπο αυτό και με τη βοήθεια που τους προσφέρει ο Διαμεσολαβητής, τα μέρη αποφορτίζονται και είναι έτοιμα να απαγκιστρωθούν από το παρελθόν και να στοχεύσουν στο μέλλον τους.

2.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

α) Ένεκα του γεγονότος ότι ο ελληνικός ΚΔΔΔ από τη φύση του πραγματεύεται έννοιες αρκετά αφηρημένες και άμεσα συνυφασμένες με την ηθική είναι αρκετά εύκολο και ταυτοχρόνως επικίνδυνο για τον διαμεσολαβητή να κατηγορηθεί για παραβίαση αρχών δεοντολογίας και να εμπλακεί σε περιπέτειες. Για το λόγο αυτό θα ήταν ίσως προτιμότερο να γίνει διαχωρισμός των παραπτώματων που συνεπάγονται κυρώσεις και σαφής προσδιορισμός των κυρώσεων αυτών (π.χ. ποια παραπτώματα επιφέρουν ως κύρωση την προσωρινή ανάκληση διαπίστευσης και ποια επιφέρουν την οριστική ανάκληση αυτής, με σαφή αναφορά σε συγκεκριμένα άρθρα του ελληνικού ΚΔΔΔ). Επιπροσθέτως, επειδή η διαδικασία της διαμεσολάβησης είναι εμπιστευτική και στερείται δημοσιότητας, είναι πολύ πιο εύκολο να κατηγορηθεί

άδικα ο εκάστοτε διαμεσολαβητής από άτομα που έλαβαν μέρος στη διαμεσολάβηση ενώ θα είναι διά αυτόν πολύ δύσκολο να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Συνεπακόλουθα θα μπορούσε να προστεθεί στον ελληνικό ΚΔΔΔ (ή και στον ν. 3898/2010) αντίστοιχη με τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας Διάταξη, η οποία να διαβάζει ως ακολούθως: «Ο διαμεσολαβητής-δικηγόρος έχει δικαίωμα σε αποκατάσταση, αποζημίωση και επανόρθωση κάθε οικονομικής ή ηθικής βλάβης ή ζημίας που υπέστη από την εναντίον του άσκηση κάθε είδους αβάσιμης αναφοράς από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Κάθε διαμεσολαβητής – δικηγόρος ο οποίος κατηγορείται στο πλαίσιο αστικής, ποινικής ή πειθαρχικής διαδικασίας έχει δικαίωμα απόλυτου σεβασμού της προσωπικότητάς του.»

(β) Η ελληνική πολιτεία επέλεξε την επιβολή κυρώσεων στους διαμεσολαβητές από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών). Ωστόσο τόσο διεθνώς όσο και εντός της ελληνικής έννομης τάξης υφίστανται πλείστα παραδείγματα άλλων επαγγελματιών τα οποία διαθέτουν και κώδικα δεοντολογίας και αρμόδια πειθαρχικά όργανα για την πιστή τήρηση αυτού. Για παράδειγμα υφίσταται Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας αλλά και Κώδικας Οδοντιατρικής Δεοντολογίας, ενώ σε αντίστοιχες περιπτώσεις παραπτώματων τελούμενων από ιατρούς υφίσταται το Εθνικό Συμβούλιο Ιατρικής Δεοντολογίας, η γνώμη του οποίου ζητείται όταν πρόκειται για παραβάσεις που επισύρουν πολύ αυστηρές ποινές. Εις την δική μας περίπτωση (των διαμεσολαβητών) και από τη στιγμή που ο διαμεσολαβητής είναι υποχρεωτικώς δικηγόρος, θα ήταν ίσως ορθότερο να παραπέμπεται στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, ήτοι στον τοπικό Δικηγορικό Σύλλογο (και μελλοντικώς, εάν και εφόσον δημιουργηθούν επαγγελματικοί σύλλογοι, στον αρμόδιο Επαγγελματικό Σύλλογο Διαμεσολαβητών). Επιπροσθέτως μία άλλη εναλλακτική θα μπορούσε να αποτελέσει η ίδρυση Ανεξάρτητου Εθνικού Συμβουλίου Ηθικής και Δεοντολογίας Διαμεσολαβητών – Δικηγόρων, το οποίο να απαρτίζεται από άτομα εγνωσμένου κύρους που θα προταθούν από τους Δικηγορικού Συλλόγους (και την Επαγγελματικό Σύλλογο Διαμεσολαβητών, όταν και εφόσον αυτός υπάρξει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ

3.1 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

Ο όρος δεοντολογία συνδέεται εννοιολογικά με την έννοια της ηθικής και συνεπακόλουθα ένας κώδικας δεοντολογίας συνδέεται με τη θέσπιση ή οριοθέτηση ενός δεοντολογικού πλαισίου το οποίο αφορά την ηθική πλευρά των ευθυνών ενός προσώπου. Επιστήμες που έχουν ως αντικείμενο την ενασχόληση και τη διαφύλαξη υπέρτατων αγαθών της ατομικής και κοινωνικής ζωής, όπως π.χ. η νομική επιστήμη ή η ιατρική επιστήμη, παρουσιάζουν την ιδιαίτερη ανάγκη οριοθέτησης ενός δεοντολογικού πλαισίου ως βάση για την άσκηση του αντίστοιχου λειτουργήματος (δικηγορικό, ιατρικό κ.λπ.). Στην περίπτωση της διαμεσολάβησης και παράλληλα με τα διάφορα νομοθετήματα τα οποία θεσπίστηκαν σε διάφορα κράτη ανά τον κόσμο και τα οποία αφορούσαν τον τρόπο εισαγωγής του θεσμού αυτού στο αντίστοιχο εσωτερικό δίκαιο ή ειδικότερα στοιχεία αυτού (π.χ. εκτελεστότητα των σχετικών ιδιωτικών συμφωνητικών, εχεμύθεια κ.λπ.), ένα άλλο στοιχείο το οποίο έκανε την εμφάνισή του ήταν η θέσπιση κωδίκων δεοντολογίας διαμεσολαβητών. Για παράδειγμα στις ΗΠΑ ο Αμερικανικός Δικηγορικός Σύλλογος, η Αμερικανική Ένωση Διαιτησίας και ο Σύνδεσμος Επίλυσης Διενέξεων θεσπίσαν το «Πρότυπο Μοντέλο Δεοντολογίας για τους Διαμεσολαβητές» (το οποίο περιελάμβανε τα κριτήρια για την αμεροληψία του διαμεσολαβητή, για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων καθώς και για την ποιότητα της διαδικασίας διαμεσολάβησης) ενώ στην Αυστραλία το Νομικό Συμβούλιο της Αυστραλίας θεσπίσε τις «Κατευθυντήριες Γραμμές Δεοντολογίας για Διαμεσολαβητές». Αντίστοιχοι κώδικες δεοντολογίας διαμεσολαβητών θεσπίστηκαν σε όλα σχεδόν τα μέρη όπου εφαρμόστηκε ο θεσμός της διαμεσολάβησης ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 2004 θεσπίστηκε ο ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για Διαμεσολαβητές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής «ευρωπαϊκός ΚΔΔ»).

Ο ελληνικός Κώδικας Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών (εφεξής «ελληνικός ΚΔΔΔ») τέθηκε σε ισχύ με την υπ' αριθμό 109088 οικ. / 12-12-2011 Υπουργική Απόφαση, η οποία εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 7 § 2β του ν. 3898/2010 («Διαμεσολάβηση σε Αστικές και Εμπορικές Υποθέσεις») και αποτελεί σε σημαντικό βαθμό μεταφορά – εισαγωγή των προβλέψεων του αντίστοιχου ευρωπαϊκού Κώδικα Δεοντολογίας Διαμεσολαβητών εις την ελληνική έννομη τάξη.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί μία σημαντικότερη διαφορά ανάμεσα στους δύο κώδικες, ήτοι το γεγονός ότι ο ευρωπαϊκός ΚΔΔ δεν έχει δεσμευτική ισχύ (αντιθέτως γίνεται ρητή αναφορά στην εισαγωγή του ότι «στον παρόντα κώδικα δεοντολογίας καθορίζονται ορισμένες αρχές, τις οποίες οι επιμέρους διαμεσολαβητές μπορούν να επιλέξουν οικειοθελώς να τηρούν, υπό δική τους ευθύνη») ενώ ο ελληνικός ΚΔΔ αποτελεί νόμο του κράτους και επομένως η τήρηση αυτού είναι υποχρεωτική, ενώ η παραβίαση αυτού συνεπάγεται κυρώσεις, οι οποίες σε κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να φθάσουν και στην ανάκληση της διαπίστευσης ενός διαμεσολαβητή (άρθρο 5).

3.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

Ο ελληνικός ΚΔΔ αποτελείται από πέντε άρθρα, τα οποία έχουν το ακόλουθο περιεχόμενο:

Άρθρο 1^ο: Προσόντα και Διορισμός Διαμεσολαβητών

Άρθρο 2^ο: Ανεξαρτησία και Αμεροληψία

Άρθρο 3^ο: Συμφωνία Διαμεσολάβησης, Διαδικασία, Διευθέτηση της Διαφοράς και Αμοιβή

Άρθρο 4^ο: Εχεμύθεια

Άρθρο 5^ο: Κυρώσεις

Από την ανάγνωση των υπέρτιτλων των άρθρων καθίσταται άμεσα σαφές ότι ο ελληνικός ΚΔΔ ασχολείται τόσο με διαδικαστικά ζητήματα (π.χ. άρθρα 1 και 3) όσο όμως και με δεοντολογικά ζητήματα (π.χ. άρθρα 2 και 4) και ειδικότερα κυρίως με τα πνευματικά χαρίσματα και την προσωπικότητα του ίδιου του διαμεσολαβητή. Οι βασικές ηθικές αρχές τις οποίες απαιτείται να διαθέτει ο διαμεσολαβητής και στις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στον ελληνικό ΚΔΔ είναι οι ακόλουθες:

Ανεξαρτησία και Ουδετερότητα: Ο διαμεσολαβητής οφείλει να ενεργεί με τέτοιο τρόπο που να επιβεβαιώνει την απόλυτη ανεξαρτησία του και ειδικότερα πρέπει να

δίδει εντονότατη προσοχή στη σύγκρουση συμφερόντων. Οποιοδήποτε γεγονός ενδέχεται να θεωρηθεί ότι επηρεάζει την ανεξαρτησία του θα πρέπει να μην το αποκρύπτει αλλά να το γνωστοποιεί άμεσα και εν συνεχεία μόνον εφόσον λάβει τη ρητή συγκατάθεση των μερών να συνεχίζει τη διαμεσολάβηση. Σε κάθε περίπτωση και εφόσον ανακύψει κάποιο ζήτημα που θα μπορούσε να επηρεάσει τις αρχές της ανεξαρτησίας και της ουδετερότητας απαιτείται να προβληματισθεί ο ίδιος και να αποφασίσει μόνος του εάν δύναται να φέρει σε πέρας τη διαμεσολάβηση τηρώντας τις ανωτέρω αρχές, άλλως να αρνηθεί αυτή, ακόμη και εάν τα μέρη συναινούν στη συνέχισή της. Η ανεξαρτησία των διαμεσολαβητών δεν περιορίζεται μόνο σε σχέση με τους προσφεύγοντες στη διαμεσολάβηση αλλά και με άλλα τυχόν ενδιαφερόμενα ή εμμέσως εμπλεκόμενα μέρη.

Αμεροληψία: Ο διαμεσολαβητής πρέπει να ενεργεί σε μόνιμη βάση με αμεροληψία έναντι των μερών, να ξεπερνά οποιαδήποτε ενστικτώδη συμπάθεια ή συναισθηματική εγγύτητα και να μεριμνά για την ισότιμη εξυπηρέτηση όλων.

Εχεμύθεια: Ο διαμεσολαβητής δεν πρέπει ν' αποκαλύπτει πληροφορίες προερχόμενες από ή σχετιζόμενες με τη διαδικασία της διαμεσολάβησης, περιλαμβανομένης και της πληροφορίας ότι πρόκειται να λάβει χώρα διαμεσολάβηση ή ότι έχει ήδη λάβει χώρα διαμεσολάβηση, είτε προφορικά είτε γραπτώς, παρά μόνον εάν είναι υποχρεωμένος να πράξει άλλως εξαιτίας νόμου ή για λόγους δημόσιας τάξης. Επιπροσθέτως κάθε πληροφορία οποία κοινολογείται εμπιστευτικά στον διαμεσολαβητή από ένα μέρος δεν επιτρέπεται να κοινολογείται στα άλλα μέρη, έκτος αν παρέχεται σχετική συγκατάθεση.

Πέραν από τις ανωτέρω ηθικές αρχές και αξίες, υφίστανται κάποιες ακόμη, οι οποίες είτε είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις ανωτέρω είτε πηγάζουν έμμεσα από το πνεύμα τόσο του ν. 3898/2010 όσο και του ελληνικού ΚΔΔΔ.

Ακεραιότητα: Η συμπεριφορά ενός διαμεσολαβητή θα πρέπει να είναι υπεράνω κάθε υποψίας ή υπόνοιας και θα πρέπει ο ίδιος να εφαρμόζει υψηλότατα πρότυπα συμπεριφοράς στο έργο του και στις σχέσεις του με τους τρίτους. Απότοκο της ακεραιότητας αποτελεί ο σεβασμός στο πνεύμα της διαμεσολάβησης και των κανόνων δεοντολογίας.

Εμπιστοσύνη: Η εμπιστοσύνη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της εχεμύθειας. Η διαμεσολάβηση είναι ένας χώρος ιδιωτικής πρωτοβουλίας που βασίζεται στην εχεμύθεια και την εμπιστοσύνη (ενώ η δημόσια δίκη βασίζεται στη δημοσιότητα και στη διαφάνεια). Ο διαμεσολαβητής θα πρέπει να συμπεριφέρεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προάγει την εμπιστοσύνη στο πρόσωπό του και να διασφαλίζει με αυτόν τον τρόπο άριστες σχέσεις με τα μέρη. Απότοκο της επίτευξης σχέσεων εμπιστοσύνης είναι η εχεμύθεια, η οποία είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που συντελούν στην επίτευξη επίλυσης μιας διαφοράς διαμέσω της διαμεσολάβησης.

Καλή Πίστη: Ο διαμεσολαβητής κατά την άσκηση των καθηκόντων του πρέπει να γνωρίζει και να ακολουθεί τις αποδεκτές μεθόδους και πρακτικές της διαμεσολάβησης, ώστε να προσφέρει έργο ταχύ, οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζει καλά και να εφαρμόζει τις συνταγματικές και νομοθετικά καθιερωμένες αρχές του δικαίου και ιδίως τις αρχές της καλής πίστεως, της μη καταχρήσεως δικαιώματος και της επιείκειας που ισχύουν για όλους τους πολίτες.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι όλες οι ανωτέρω ηθικές αξίες αποτελούν ένα σύνολο θεμελιωδών αρχών που θα πρέπει να τηρεί ο διαμεσολαβητής, όχι γιατί του το επιβάλλουν κανόνες, αλλά γιατί αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του χαρακτήρα του και βιώμά του. Συνεπακόλουθα δε η ύπαρξη των ως άνω ηθικών άρχων απαιτείται να είναι παρούσα όχι μόνον κατά τη διάρκεια της διαμεσολάβησης αλλά και καθ' ολόκληρο τον κοινωνικό και επαγγελματικό βίο του διαμεσολαβητή.

3.3 Η ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Ο ελληνικός ΚΔΔΔ κάνει ρητή αναφορά στην έννοια της εχεμύθειας και μάλιστα αφιερώνει ένα ολόκληρο άρθρο αυτού σε αυτή (άρθρο 4). Όπως προαναφέρθηκε η έννοια της εχεμύθειας είναι διττή, αφενός εχεμύθεια ως προς το αυτοτελές γεγονός της υπάρξεως ή μη διαδικασίας διαμεσολάβησης και αφετέρου εχεμύθεια ως προς τις πληροφορίες που αποκαλύπτονται κατά τη διαμεσολάβηση. Η εχεμύθεια είναι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της διαμεσολάβησης άνευ του οποίου δεν θα ήταν

εφικτή η επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς στα πλαίσια αυτής. Άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της εχεμύθειας είναι η έννοια της εμπιστοσύνης, καθότι ο διαμεσολαβητής πρέπει πρώτα να χτίσει τις διαπροσωπικές του σχέσεις με τα εμπλεκόμενα μέρη, να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους ώστε αυτά να του αποκαλύψουν εμπιστευτικές πληροφορίες, τις οποίες δεν θα απεκάλυπταν ποτέ σε κάποιον άλλο, πόσο μάλλον στον «αντίδικο» τους, και εν συνεχεία ο διαμεσολαβητής να περιβάλλει αυτές με πλήρη εχεμύθεια, παραβίαση της οποίας θα έπληττε όχι μόνον την συγκεκριμένη διαμεσολάβηση ή την προοπτική επίτευξης συμφωνίας αλλά και την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στον θεσμό.

Πλην όμως των δύο ως άνω εννοιών, εχεμύθειας και εμπιστοσύνης, υφίσταται και μια τρίτη έννοια, η οποία είναι και αυτή άμεσα συνυφασμένη με τις άλλες δύο και υπηρετεί τον ίδιο τελικό σκοπό, το απόρρητο, για το οποίο γίνεται ρητή αναφορά στον ν. 3898/2010 και ειδικότερα στο άρθρο 10 αυτού. Μάλιστα ο νομοθέτης δίδει τόσο μεγάλη σημασία σε αυτό που προστατεύει τόσο το διαμεσολαβητή, όσο και όλους τους λοιπούς εμπλεκόμενους στη διαμεσολάβηση από την υποχρέωση αποκάλυψης οποιουδήποτε στοιχείου σχετικά με αυτή (ακόμη και από την κλήση προς κατάθεση σε δικαστήριο) με μοναδική εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου αυτό επιβάλλεται από κανόνες δημοσίας τάξης (προστασία των ανηλίκων ή για να αποφευχθεί ο κίνδυνος να θιγεί η σωματική ακεραιότητα ή ψυχική υγεία προσώπου).

Γιατί άραγε ο νομοθέτης έδειξε τέτοια σπουδή για τη διασφάλιση της εχεμύθειας, της εμπιστοσύνης και του απορρήτου; Η απάντηση δίδεται απευθείας από την αιτιολογική έκθεση του ν. 3898/2010, όπου ρητώς και εκτενώς (εκτενέστερα απ' ότι εντός του αντίστοιχου νομοθετήματος) αναφέρεται η ratio και η βούληση του νομοθέτη.

«Για να επιτύχει η διαμεσολάβηση, ο διαμεσολαβητής, τα μέρη και εν γένει οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία απαιτείται να είναι ελεύθεροι να κατανοήσουν τα πραγματικά περιστατικά και τα αίτια της διαφοράς, τα ποικίλα νομικά και πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν και τις επιλογές που διαθέτουν. Συνεπακόλουθα οι σχετικές συζητήσεις πρέπει να μπορούν να επεκταθούν και σε θέματα τα οποία εκφεύγουν της συγκεκριμένης διαφοράς, τα οποία είναι εμπιστευτικά και θα εξέρχονταν του συνήθους πλαισίου μιας δικαστικής ή διαιτητικής διαδικασίας. Αν κάποιος από τα μέρη έχει φόβο ή ενδοιασμούς να αναφέρει εμπιστευτικά στοιχεία για

την υπόθεση, μειώνονται οι πιθανότητες επιτυχούς εκβάσεως της διαμεσολάβησης. [...] Ο διαμεσολαβητής, τα μέρη, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο συμμετέχει στην παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης, δεν μπορεί να καταθέσει σε δικαστική ή διαιτητική διαδικασία μαρτυρία ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν ενδεικτικά οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) την πρόσκληση ενός εκ των μερών να προσφύγουν τα μέρη σε διαμεσολάβηση ή το γεγονός ότι ένα εκ των μερών ήταν διατεθειμένο να συμμετάσχει σε διαμεσολάβηση,

(β) τις γνώμες που εκφράζονται ή τις υποδείξεις που διατυπώνονται από ένα εκ των μερών κατά τη διαδικασία διαμεσολάβησης ενόψει μιας ενδεχόμενης συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς,

(γ) τις δηλώσεις ή τις ομολογίες που γίνονται από ένα εκ των μερών κατά την διαμεσολάβηση,

(δ) το γεγονός ότι ένα εκ των μερών δήλωσε ότι είναι διατεθειμένο να δεχθεί πρόταση διακανονισμού που γίνεται από τον διαμεσολαβητή,

(ε) τα έγγραφα που έχουν συνταχθεί αποκλειστικά για τους σκοπούς της διαμεσολάβησης.

(στ) τις προτάσεις που έκανε ο διαμεσολαβητής μετά από αίτημα των μερών.[...]

Οι πληροφορίες αυτές δεν θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία. Κατ' εξαίρεση οι εν λόγω πληροφορίες ενδέχεται να αποκαλύπτονται ή να γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία:

α) στο μέτρο που είναι απαραίτητο για την εφαρμογή ή την εκτέλεση διαδικασίας διακανονισμού που προκύπτει άμεσα από την διαμεσολάβηση, β) για επιτακτικούς λόγους δημόσιας τάξης κυρίως για να εξασφαλιστεί η προστασία ανηλίκων ή να αποφευχθεί ο κίνδυνος να θιγεί η σωματική ακεραιότητα ή η ψυχική υγεία προσώπου και γ) εφόσον συμφωνείται από το διαμεσολαβητή και τα μέρη.»

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το ερώτημα εάν η υποχρέωση αυτή του διαμεσολαβητή υφίσταται και προ της υπογραφής της συμφωνίας για υπαγωγή διαφοράς σε διαμεσολάβηση (εντός της οποίας γίνεται ρητή αναφορά στο απόρρητο). Κατά τη

γνώμη των συγγραφέων του παρόντος η υποχρέωση αυτή υφίσταται και κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο, διότι (α) άλλως θα ετίθετο σε αμφισβήτηση το κύρος του θεσμού της διαμεσολάβησης, (β) ο ελληνικός ΚΔΔΔ κάνει ρητή αναφορά στην υποχρέωση εχεμύθειας «συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι πρόκειται να διεξαχθεί ... διαμεσολάβηση» και ως εκ τούτου καλύπτει το προπαρασκευαστικό στάδιο, και (γ) είναι σαφές από πνεύμα του νομοθέτη (τόσο του ν. 3898/2010 όσο και του ελληνικού ΚΔΔΔ) ότι είναι σαφής η ισχυρή βούληση αυτού οι ως άνω αρχές να καλύπτουν πλήρως όλα τα στάδια της διαμεσολάβησης, καθώς άλλωστε το προπαρασκευαστικό στάδιο της διαμεσολάβησης είναι σαφέστατα τμήμα αυτής εν τη ευρεία έννοια.

Παρεμπιπτόντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έννοιας της εχεμύθειας, της εμπιστοσύνης και του απορρήτου αφορά όχι μόνον τον διαμεσολαβητή, αλλά επεκτείνεται και στους βοηθούς αυτού και αποτελεί ευθύνη του διαμεσολαβητή ώστε τα πρόσωπα τα οποία τον περιβάλλουν και τα οποία τον συνδράμουν να τηρούν και αυτά απαρέγκλιτα την αρχή της εχεμύθειας.

3.4 ΠΡΟΣΟΝΤΑ, ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΗ

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να είναι κατηρτισμένος και να διαθέτει ειδικές γνώσεις σε θέματα διαμεσολάβησης. Στους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη εν προκειμένω περιλαμβάνονται η κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση και η διαρκής ενημέρωση της εκπαίδευσης και της πρακτικής τους εξάσκησης όσον αφορά τις δεξιότητες διαμεσολάβησης, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν σχετικών προτύπων ή συστημάτων διαπίστευσης.

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να συνεννοείται με τα μέρη σχετικά με τις κατάλληλες ημερομηνίες για τη διεξαγωγή της διαμεσολάβησης. Πριν αποδεχθεί τον διορισμό του, ο διαμεσολαβητής πρέπει να βεβαιωθεί ότι διαθέτει τις γνώσεις και τα προσόντα που απαιτούνται για τη διεξαγωγή της διαμεσολάβησης και, εφόσον του ζητηθεί, παρέχει στα μέρη πληροφορίες σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα του.

Ο διαμεσολαβητής οφείλει σε κάθε περίπτωση να παρέχει στα μέρη πλήρη ενημέρωση για τον τρόπο αμοιβής του που σκοπεύει να εφαρμόσει, εκτός αν οι σχετικές πληροφορίες έχουν ήδη παρασχεθεί. Ο διαμεσολαβητής δεν αποδέχεται την

αποστολή του προτού όλα τα μέρη της εκάστοτε διαφοράς συμφωνήσουν με τις αρχές που ισχύουν για την αμοιβή του.

Ο διαμεσολαβητής δύναται να προάγει τις υπηρεσίες που προσφέρει, υπό τον όρο ότι ενεργεί κατά τρόπο επαγγελματικό, ειλικρινή και αξιοπρεπή.

3.5 ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑ

Τυχόν περιστάσεις οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν ή εγείρουν υπόνοιες ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία του διαμεσολαβητή ή δημιουργούν σύγκρουση συμφερόντων πρέπει να γνωστοποιούνται από τον διαμεσολαβητή στα μέρη πριν την ανάληψη των καθηκόντων του ή την συνέχιση της άσκησης αυτών. Οι εν λόγω περιστάσεις περιλαμβάνουν: – κάθε προσωπική ή επαγγελματική σχέση με ένα ή περισσότερα από τα μέρη· – οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον, άμεσο ή έμμεσο, από την έκβαση της διαμεσολάβησης· – το γεγονός ότι ο διαμεσολαβητής ή άλλο στέλεχος της εταιρείας για την οποία εργάζεται έχει ενεργήσει κατά το παρελθόν υπό άλλη ιδιότητα πλην του διαμεσολαβητή για ένα ή περισσότερα από τα μέρη. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο διαμεσολαβητής επιτρέπεται να αποδεχθεί να αναλάβει καθήκοντα διαμεσολαβητή ή να εξακολουθήσει να τα ασκεί μόνον εφόσον είναι βέβαιος ότι είναι σε θέση να διεξαγάγει τη διαμεσολάβηση με πλήρη ανεξαρτησία, ούτως ώστε να διασφαλίζεται πλήρης αμεροληψία, και με τη ρητή συγκατάθεση των μερών. Η υποχρέωση γνωστοποίησης τέτοιων περιστάσεων ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της διαμεσολάβησης. Ο διαμεσολαβητής πρέπει να ενεργεί διαρκώς και να δίδει την εντύπωση ότι ενεργεί με αμεροληψία έναντι των μερών και να μεριμνά για την ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των μερών στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης.

3.6 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να λαμβάνει μέριμνα ούτως ώστε τα μέρη της διαμεσολάβησης να κατανοούν τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας, καθώς και τον ρόλο του διαμεσολαβητή και των μερών. Ο διαμεσολαβητής πρέπει να βεβαιωθεί,

ιδίως, ότι πριν από την έναρξη της διαμεσολάβησης τα μέρη έχουν κατανοήσει και συμφωνήσει ρητώς τους όρους και τις προϋποθέσεις της συμφωνίας διαμεσολάβησης, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των διατάξεων που ενδεχομένως διέπουν τις υποχρεώσεις εχεμύθειας που βαρύνουν τον διαμεσολαβητή και τα μέρη. Κατόπιν αιτήσεως των μερών, η συμφωνία διαμεσολάβησης μπορεί να καταρτισθεί γραπτώς. Ο διαμεσολαβητής πρέπει να φροντίζει για την προσήκουσα διεξαγωγή της διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα της εκάστοτε υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών ανισορροπιών ισχύος, τυχόν επιθυμιών που έχουν εκφράσει τα μέρη, των εφαρμοστέων κανόνων και της ανάγκης για ταχεία επίλυση της διαφοράς. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν με τον διαμεσολαβητή, με παραπομπή σε κάποιο σύνολο κανόνων ή με άλλον τρόπο, τον τρόπο διεξαγωγής της όλης διαδικασίας. Αν το κρίνει σκόπιμο, ο διαμεσολαβητής δύναται να ακροασθεί έκαστο μέρος χωριστά.

3.6.1 ΕΥΘΥΔΙΚΙΑ

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να διασφαλίζει ότι όλα τα μέρη έχουν επαρκείς δυνατότητες συμμετοχής στη διαδικασία. Ο διαμεσολαβητής, πρέπει να ενημερώσει τα μέρη και δύναται να περατώσει τη διαμεσολάβηση εφόσον: – επέρχεται διευθέτηση της διαφοράς η οποία, κατά την κρίση του διαμεσολαβητή, φαίνεται - ανεφάρμοστη ή παράνομη, με γνώμονα τα δεδομένα της υπόθεσης και την ικανότητα του διαμεσολαβητή να διατυπώσει μια τέτοια κρίση· ή – ο διαμεσολαβητής θεωρεί ότι η συνέχιση της διαμεσολάβησης είναι απίθανο να οδηγήσει σε διευθέτηση της διαφοράς.

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να λάβει κάθε πρόσφορο μέτρο προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η διευθέτηση που ενδεχομένως θα εξευρεθεί για την επίλυση της διαφοράς είναι προϊόν γνώσης και εμπειριστατωμένης συναίνεσης όλων των μερών, καθώς επίσης ότι όλα τα μέρη κατανοούν τους όρους της συμφωνίας. Τα μέρη είναι ελεύθερα ανά πάσα στιγμή να αποχωρήσουν από την διαδικασία διαμεσολάβησης χωρίς αιτιολογία. Ο διαμεσολαβητής πρέπει, κατόπιν αιτήσεως των μερών και εντός των ορίων της εντολής του, να ενημερώσει τα μέρη για το πώς μπορούν να επισημοποιήσουν τη μεταξύ τους συμφωνία και για το πώς μπορούν να την καταστήσουν εκτελεστή.

3.6.2 EXEMYΘΕΙΑ

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να τηρεί απόρρητες όλες τις πληροφορίες οι οποίες έχουν προκύψει εκ της διαμεσολάβησης ή σε σχέση με αυτήν, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι πρόκειται να διεξαχθεί ή έχει διεξαχθεί διαμεσολάβηση, εκτός αν είναι υποχρεωμένος να πράξει άλλως δυνάμει διάταξης νόμου ή για λόγους δημόσιας τάξης. Κάθε πληροφορία η οποία κοινολογείται εμπιστευτικά στον διαμεσολαβητή από ένα μέρος δεν επιτρέπεται να κοινολογείται στα άλλα μέρη, εκτός αν παρέχεται σχετική συγκατάθεση ή η κοινολόγηση της εκάστοτε πληροφορίας είναι υποχρεωτική βάσει του νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΙΣΤΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

4.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

Ανισότητα στη διαμεσολάβηση υπάρχει, όταν η μια πλευρά α) δεν εκπροσωπείται από δικηγόρο, κάτι που όμως ο ελληνικός νόμος απαγορεύει προς το παρόν ή/και β) είναι αδύναμη (είτε οικονομικά και εν γένει συναλλακτικά, είτε από άποψη γνώσεων ή προετοιμασίας για την υπόθεση) σε σύγκριση με την άλλη. Η διαχείριση της όποιας ανισότητας αποτελεί νόμιμη υποχρέωση του διαμεσολαβητή (άρθρο 3.1 της ΥΑ), αν και ο διαμεσολαβητής δεν θα πρέπει να «παγιδευτεί» σε ρόλο συμβούλου, αφού κάτι τέτοιο δεν επιτρέπεται σε αυτόν. Τι όμως μπορεί να κάνει ο διαμεσολαβητής σε περίπτωση που εντοπίζει περίπτωση συναλλακτικής ανισοτιμίας των μερών:

- η μια θεωρία πρεσβεύει να μην αναμιχθεί με τη δικαιολογία της ανάγκης διατήρησης της αυτονομίας των μερών και της ελευθερίας για τη διευθέτηση της διαφοράς τους,
- κατ' άλλη θεωρία, ο διαμεσολαβητής θα πρέπει να εφαρμόσει τεχνικές, ανάλογα με το είδος της ανισότητας, της «ανισορροπίας»: λχ. Να προσεγγίσει το «δυνατό» μέρος και να υποβάλλει, αν χρειαστεί, σε reality testing την προσφορά του. Να ζητήσει γνώμη ειδικού συμβούλου, αν το πρόβλημα είναι η έλλειψη γνώσεων της αδύναμης πλευράς ή η εύρεση αντικειμενικών κριτηρίων για την επίλυση των προβλημάτων. Να συζητήσει, σε κάθε περίπτωση, ο διαμεσολαβητής τα θέματα αυτά, ακόμη και πριν από την ημέρα της διαμεσολάβησης. Να δώσει στα μέρη την ευκαιρία να κατανοήσουν ότι η διαμεσολάβηση, αφ' εαυτής, προσφέρει τη δυνατότητα να αμβλύνονται οι ανισότητες και δίδει στον «αδύναμο» την ευκαιρία να διαπραγματευτεί με τον «ισχυρό» (π.χ. Τράπεζα), κάτι που υπό άλλες 10 συνθήκες (εκτός δηλαδή διαδικασίας διαμεσολάβησης) δεν θα επιτυγχανόταν, αφού ο «ισχυρός» πιθανόν να μην προσερχόταν καν σε διαπραγμάτευση

4.2 Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Η τήρηση των αρχών της καλής πίστης κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης συνεπάγεται:

υποχρέωση τήρησης συμπεριφοράς, που ανταποκρίνεται στην καλή πίστη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας τόσο από τα μέρη, όσο και από τους δικηγόρους τους,

ειλικρινή πρόθεση από τα μέρη για την επίλυση της διαφοράς μέσω της διαμεσολάβησης. Όμως, θα πρέπει όλοι να έχουν την επίγνωση ότι κανείς δεν υποχρεώνει τα μέρη να συμφωνήσουν μεταξύ τους ή ακόμη και να διαπραγματευθούν, εκτός εάν αμοιβαία το επιθυμούν. Ενδεικτικά, περιπτώσεις κακόπιστης και καλόπιστης συμπεριφοράς αποτελούν:

(α) Κακόπιστη συμπεριφορά

Άρνηση συμμετοχής σε συμβατικά συμφωνηθείσα απόπειρα επίλυσης της διαφοράς με διαμεσολάβηση ή άρνηση συμμετοχής σε διαδικασία διαμεσολάβησης που υποδείχθηκε από το Δικαστήριο.

Παράλογη άρνηση μέρους να συνεργαστεί ή να συμμετάσχει στη διαμεσολάβηση ακόμη και με την επίκληση διαδικαστικών κωλυμάτων – Μη ενεργός συμμετοχή - Άρνητική συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Έλλειψη εξουσιοδότησης (ή θέση «ορίου» διαπραγμάτευσης, για λόγους άσκησης διαπραγματευτικής «πίεσης») του παριστάμενου για επίλυση της διαφοράς.

Παρεμπόδιση του διαμεσολαβητή να «μεταφέρει» ή και να εξηγήσει τις προσφορές στο άλλο μέρος.

Άρνηση του μέρους να απαντήσει σε αρχική προσφορά με απαίτηση από το άλλο μέρος να δεχθεί ίδια προσφορά σε ασφυκτικά μικρό χρονικό περιθώριο.

Άρνηση του κακόπιστου μέρους, ακόμη και να σκεφτεί συμφέρουσες και θεμιτές προοπτικές διακανονισμού - Άρνηση προσφοράς προοπτικών επίλυσης.

Μονομερής και αδικαιολόγητη εγκατάλειψη της διαδικασίας διαμεσολάβησης.

Συμμετοχή στη διαδικασία με ανειλικρίνεια και ασυνειδησία ή αδικαιολόγητη υπαναχώρηση από τη συμφωνία.

Χρήση της διαδικασίας διαμεσολάβησης για παρελκυστικούς σκοπούς (λχ καθυστέρηση εισαγωγής της υπόθεσης στο Δικαστήριο).

(β) Καλόπιστη συμπεριφορά

Εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων, όπως συμφωνήθηκαν.

Επιθυμία να συμμετάσχει το μέρος στη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς.

Ενεργός συμμετοχή - Επίδειξη ευσυνειδησίας και πνεύματος συνεργασίας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Ρεαλιστική και αναλογική προσέγγιση σχετικά με τις πιθανές προοπτικές επίλυσης της διαφοράς.

Επικοινωνιακή συμβολή στον ορισμό των υπό συζήτηση θεμάτων.

Η ύπαρξη εξουσιοδότησης (και μάλιστα «χωρίς όριο») του παριστάμενου ώστε να προχωρήσει σε συμφωνία για επίλυση.

Η προσφορά ικανού χρονικού περιθωρίου στο άλλο μέρος για διαμεσολάβηση και ετοιμότητα για εκ νέου διαπραγμάτευση, εφόσον η αρχική προσφορά απορριφθεί.

Αποδοχή στη δυνατότητα στον διαμεσολαβητή να μεταφέρει τις προσφορές στο άλλο μέρος.

Ετοιμότητα για σοβαρή εξέταση των προσφορών του άλλου μέρους.

Η πρόταση ρεαλιστικών και λογικών προσφορών κατά το διαπραγματευτικό στάδιο της διαμεσολάβησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη και η καταγραφή των στάσεων των Ελλήνων δικηγόρων γύρω από τον όρο της διαμεσολάβησης.

5.2 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το εργαλείο συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα ήταν ένα δομημένο ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από 23 ερωτήσεις. Οι πρώτες τρεις ερωτήσεις που απευθύνθηκαν στους δικηγόρους είχαν δημογραφικό χαρακτήρα, ενώ οι υπόλοιπες 20 διερευνούσαν το θέμα της έρευνας. Όλες οι ερωτήσεις είχαν διττές απαντήσεις. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας.

5.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αναφορικά με το δείγμα της έρευνας αποτελούταν από 50 δικηγόρους. Από αυτούς οι 32 ήταν άνδρες (68% του δείγματος) και οι 16 γυναίκες (32% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 8 δικηγόροι ήταν έως 30 ετών (16% του δείγματος) ενώ 15 άτομα ήταν από 31 έως 40 ετών (30% του δείγματος). Επιπλέον 13 άτομα ήταν από 41 έως 50 ετών (26% του δείγματος), 9 άτομα ήταν από 51 έως 60 ετών (18% του δείγματος) και τέλος 5 δικηγόροι ήταν από 61 ετών και άνω (10% του δείγματος). Ενώ σε σχέση με την εργασιακή τους εμπειρία 10 δικηγόροι είχαν εργασιακή εμπειρία έως 5 ετών (20% του δείγματος) ενώ η εργασιακή εμπειρία 6 ατόμων ήταν από 6ετής έως 10ετής (12% του δείγματος). Επιπλέον 17 άτομα είχαν από 11 έως 15 έτη εργασιακή εμπειρία (34% του δείγματος), 10 άτομα είχαν εμπειρία από 16 έως 20 ετών (20% του δείγματος) και τέλος 7 δικηγόροι είχαν εργασιακή εμπειρία από 21 έτη και άνω (10% του δείγματος).

5.4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Μετά το πέρας της συλλογής 20 απαντημένων ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε ανάλυση αξιοπιστίας της κλίμακας που χρησιμοποιήθηκε. Αφότου η κλίμακα φάνηκε πως ήταν αξιόπιστη συλλέχθηκαν άλλα 30 ερωτηματολόγια. Τα ερωτηματολόγια στη συνέχεια ψηφιοποιήθηκαν και εισάχθηκαν στο IBM SPSS ώστε να αναλυθούν. Οι στατιστικές διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ανάλυση συχνοτήτων και ανάλυση αξιοπιστίας.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε η δημιουργία και χρήση ενός ερωτηματολογίου αποτελούμενο από 23 ερωτήσεις οι οποίες διερευνούσαν τη στάση των δικηγόρων γύρω από τη διαμεσολάβηση. Λόγο του γεγονότος ότι δεν είχαν πραγματοποιηθεί παρόμοιες έρευνες το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε από την αρχή ενώ πραγματοποιήθηκε πιλοτική έρευνα προκειμένου να παρατηρηθεί εάν η κλίμακα των ερωτήσεων που χρησιμοποιήθηκε ως βασικός κορμός ήταν αξιόπιστη. Ελέγχοντας μια κλίμακα αποτελούμενη από 8 ερωτήσεις σε μια πιλοτική έρευνα με δείγμα 20 δικηγόρους έδειξε ότι ο δείκτης Cronbach ισούταν με 0,707 άρα η κλίμακα ήταν εντός των ορίων αξιοπιστίας και έτσι θεωρούταν αξιόπιστη. Εν συνεχεία η συλλογή απαντήσεων συνεχίστηκε με την προσθήκη άλλων 30 απαντήσεων.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,707	7

Πίνακας Cronbach's Alpha πιλοτικής έρευνας: Δείκτης αξιοπιστίας της πιλοτική έρευνας.

Αφότου συλλέχθηκαν όλες οι απαντήσεις πραγματοποιήθηκε ξανά έλεγχος της αξιοπιστίας της κλίμακας όπου ο δείκτης Cronbach's Alpha ισούταν με 0,734 συνεπώς η κλίμακα θεωρείται αξιόπιστη.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items

,734	7
------	---

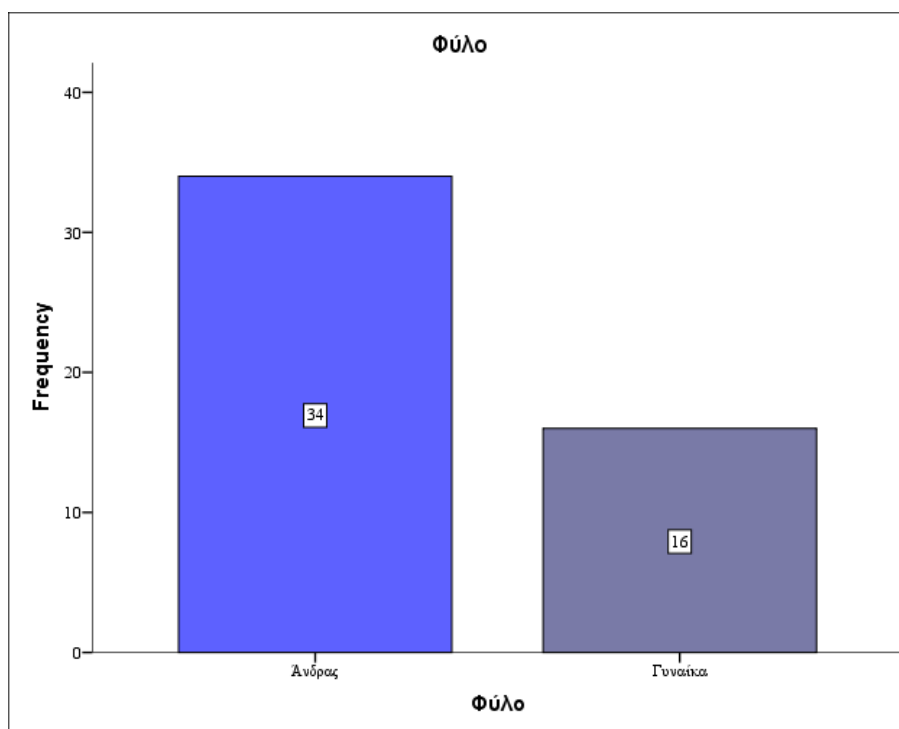
Πίνακας Cronbach's Alpha έρευνας: Δείκτης αξιοπιστίας της έρευνας.

Ερώτημα 1: Φύλο

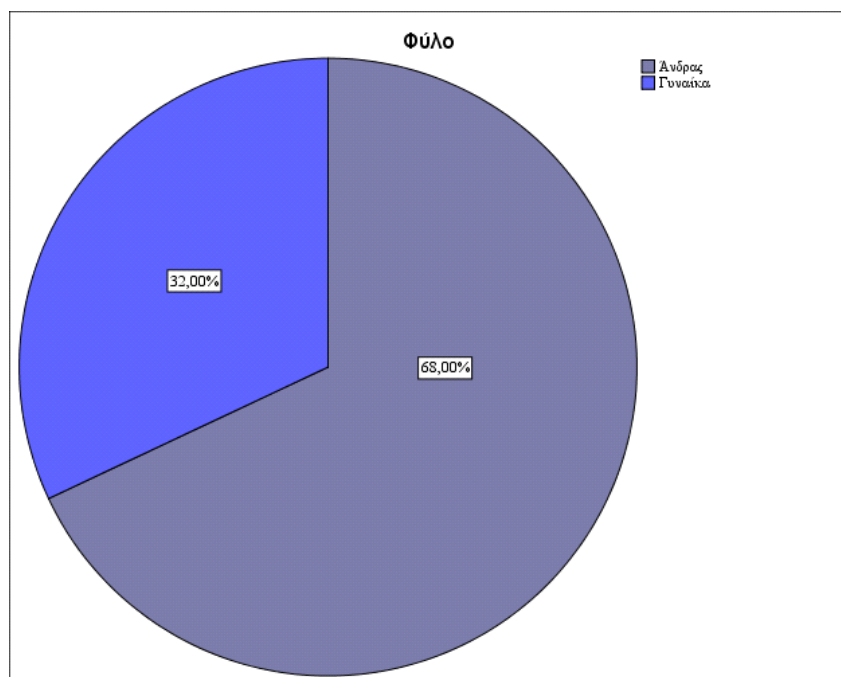
Από τον πίνακα 1 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτει πως όσον αφορά το φύλο των δικηγόρων που πήραν μέρος στην έρευνα αυτοί διαχωρίζονται σε 32 άνδρες (68% του δείγματος) και 16 γυναίκες (32% του δείγματος).

Φύλο			
		Frequency	Percent
Valid	Ανδρας	34	68,0
	Γυναίκα	16	32,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 1: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με το φύλο τους.

Γράφημα Ράβδων 1: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με το φύλο τους.

Γράφημα Πίτας 1: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με το φύλο τους.

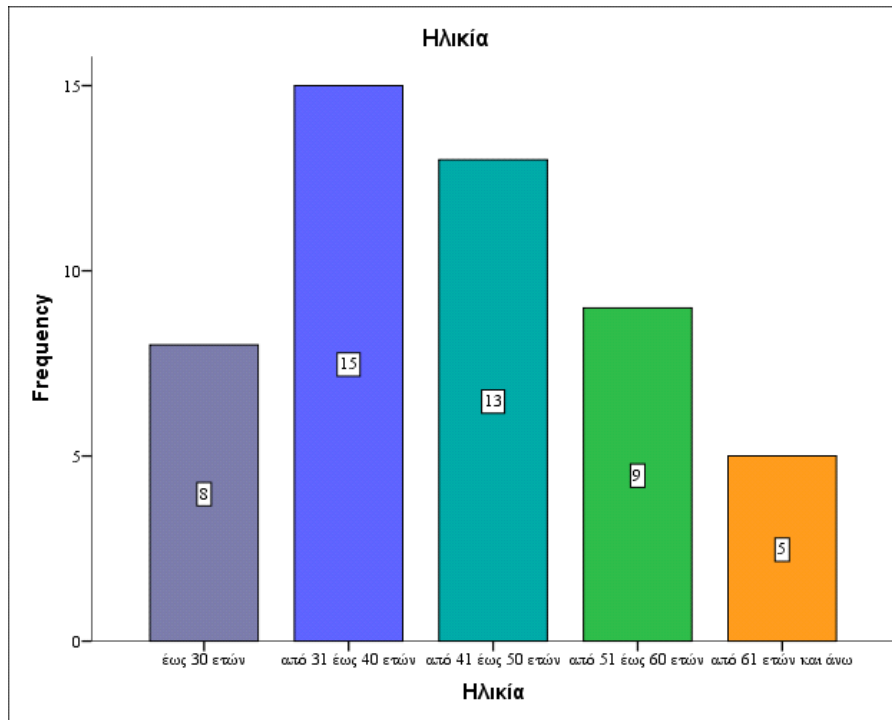
Ερώτημα 2: Ηλικία

Από τον πίνακα 2 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία της ηλικίας των δικηγόρων που πήραν μέρος στην έρευνα. Εδώ παρατηρείται πως 8 δικηγόροι ήταν έως 30 ετών (16% του δείγματος) ενώ 15 άτομα ήταν από 31 έως 40 ετών (30% του δείγματος). Επιπλέον 13 άτομα ήταν από 41 έως 50 ετών (26% του δείγματος), 9 άτομα ήταν από 51 έως 60 ετών (18% του δείγματος) και τέλος 5 δικηγόροι ήταν από 61 ετών και άνω (10% του δείγματος).

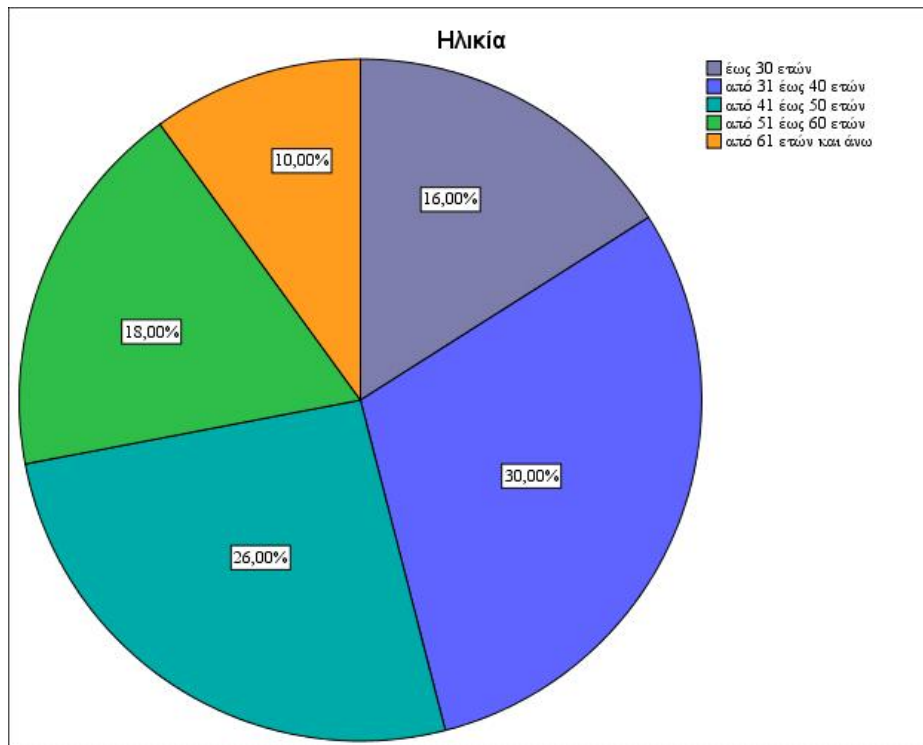
Ηλικία		Frequency	Percent
Valid	έως 30 ετών	8	16,0
	από 31 έως 40 ετών	15	30,0
	από 41 έως 50 ετών	13	26,0
	από 51 έως 60 ετών	9	18,0
	από 61 ετών και άνω	5	10,0

Total	50	100,0
-------	----	-------

Περιγραφικός πίνακας 2: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την ηλικία τους.

Γράφημα Ράβδων 2: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την ηλικία τους.

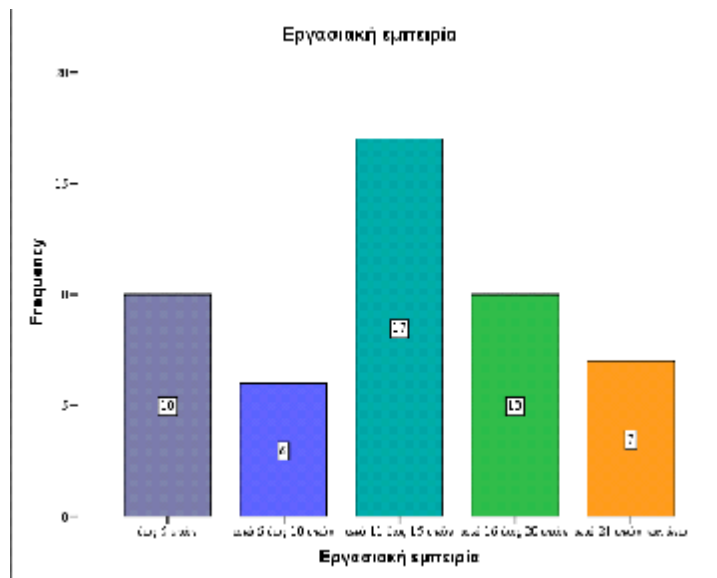
Γράφημα Πίτας 2: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την ηλικία τους.

Ερώτημα 3: Εργασιακή εμπειρία

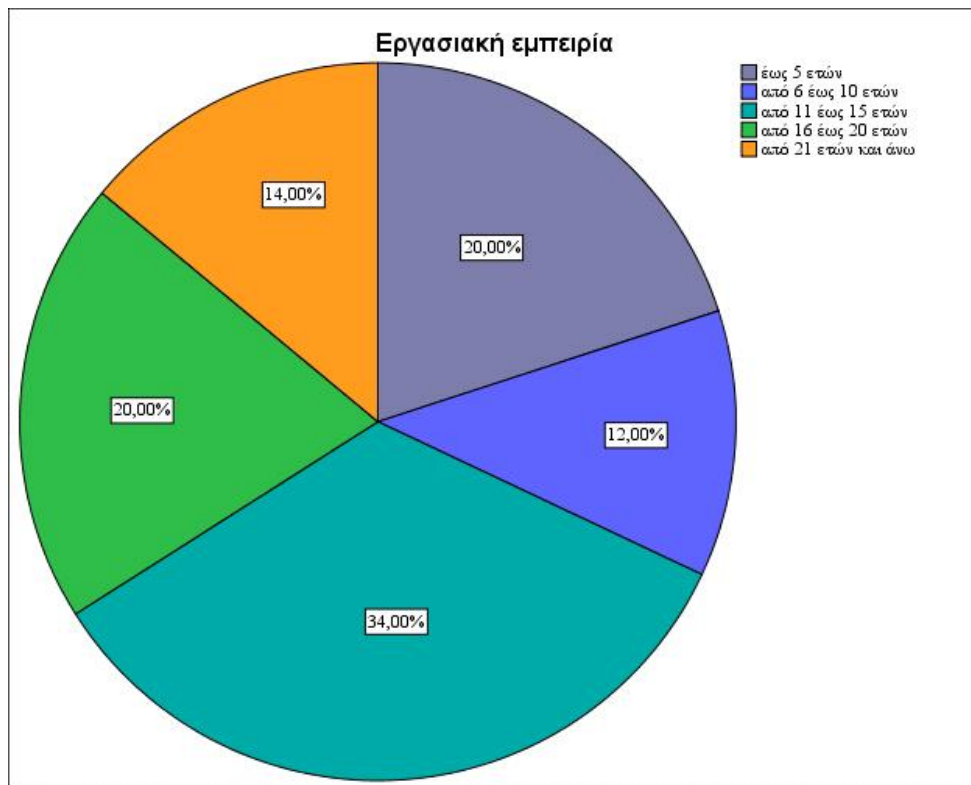
Από τον πίνακα 3 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία της εργασιακής εμπειρίας των δικηγόρων που πήραν μέρος στην έρευνα. Εδώ παρατηρείται πως 10 δικηγόροι είχαν εργασιακή εμπειρία έως 5 ετών (20% του δείγματος) ενώ η εργασιακή εμπειρία 6 ατόμων ήταν από βετής έως 10ετής (12% του δείγματος). Επιπλέον 17 άτομα είχαν από 11 έως 15 έτη εργασιακή εμπειρία (34% του δείγματος), 10 άτομα είχαν εμπειρία από 16 έως 20 ετών (20% του δείγματος) και τέλος 7 δικηγόροι είχαν εργασιακή εμπειρία από 21 έτη και άνω (10% του δείγματος).

Εργασιακή εμπειρία			
		Frequency	Percent
Valid	έως 5 ετών	10	20,0
	από 6 έως 10 ετών	6	12,0
	από 11 έως 15 ετών	17	34,0
	από 16 έως 20 ετών	10	20,0
	από 21 ετών και άνω	7	14,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 3: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την εργασιακή τους εμπειρία.

Γράφημα Ράβδων 3: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την εργασιακή τους εμπειρία.

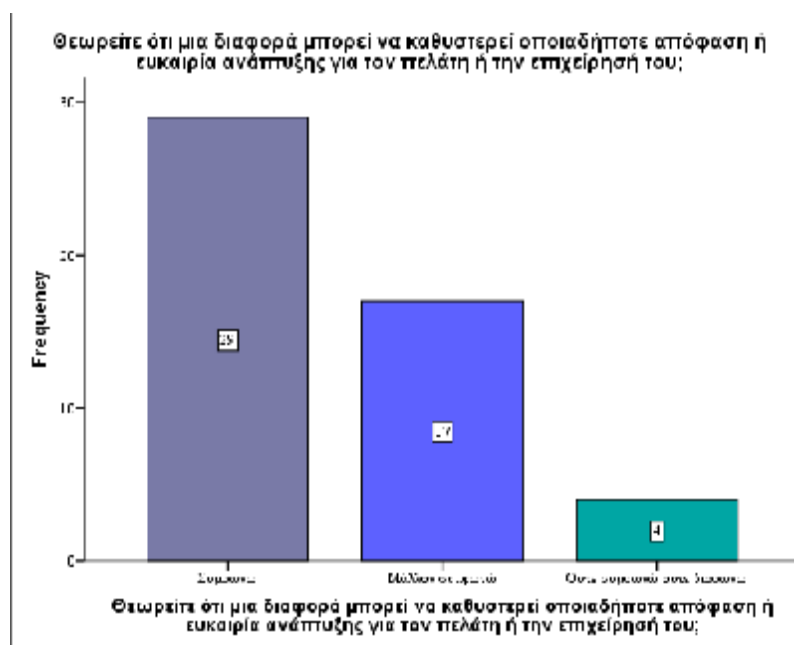
Γράφημα Πίτας 3: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων του δείγματος σε σχέση με την εργασιακή τους εμπειρία.

Ερώτημα 4: Θεωρείτε ότι μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του;

Από τον πίνακα 4 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του. Εδώ παρατηρείται πως 46 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του (92% του δείγματος) ενώ 4 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (8% του δείγματος).

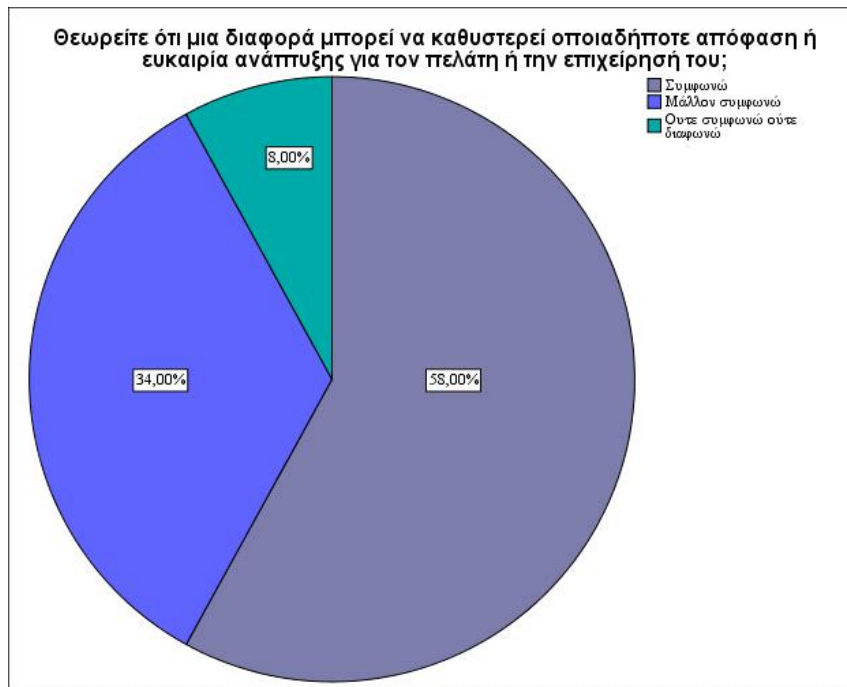
Θεωρείτε ότι μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	29	58,0
	Μάλλον συμφωνώ	17	34,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	4	8,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 4: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του.

Γράφημα Ράβδων 4: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του.

Γράφημα Πίτας 4: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του.

Ερώτημα 5: Θεωρείτε πως είναι σημαντικό για τον πελάτη σας να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς;

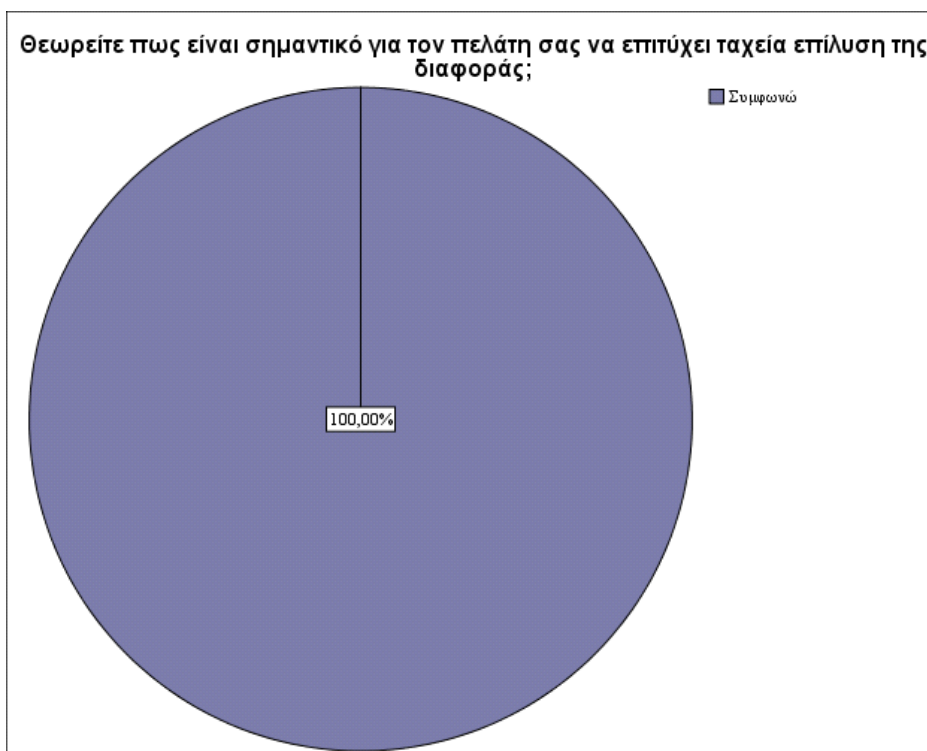
Από τον πίνακα 5 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς. Εδώ παρατηρείται πως όλοι οι δικηγόροι συμφώνησαν με το ότι είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς.

Θεωρείτε πως είναι σημαντικό για τον πελάτη σας να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς;		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 5: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς.

Γράφημα Ράβδων 5: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς.

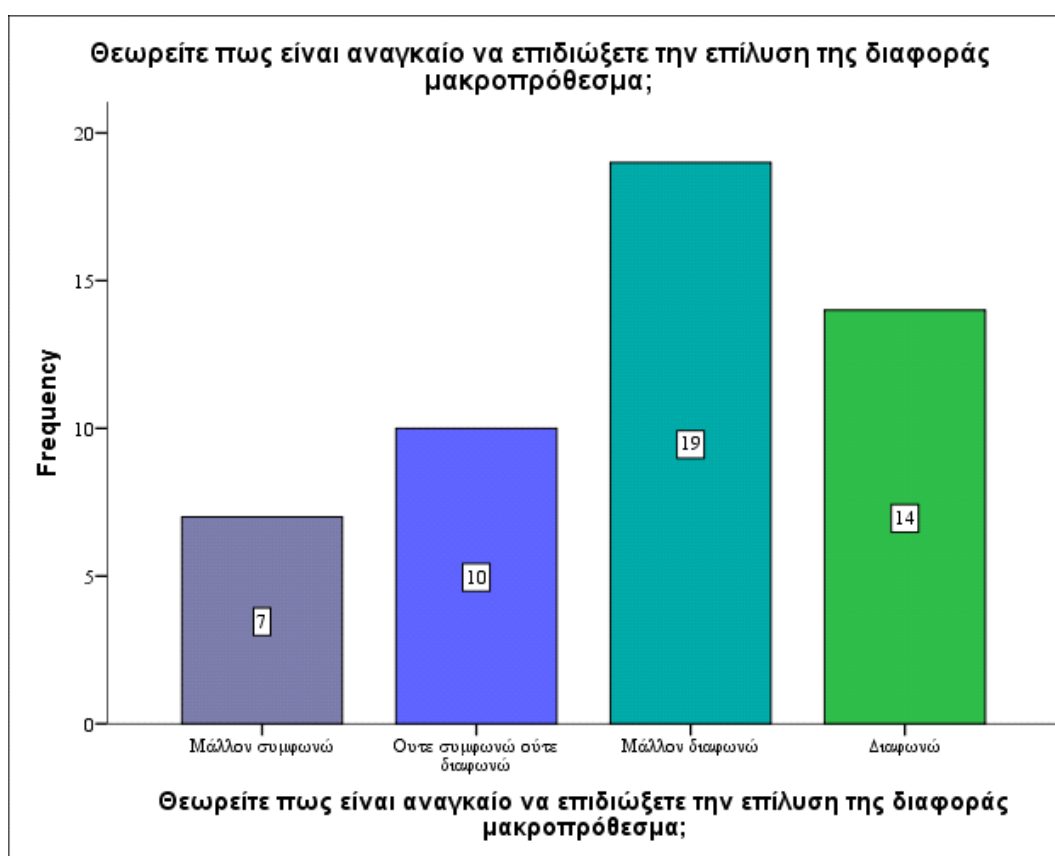
Γράφημα Πίτας 5: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς.

Ερώτημα 6: Θεωρείτε πως είναι αναγκαίο να επιδιώξετε την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα;

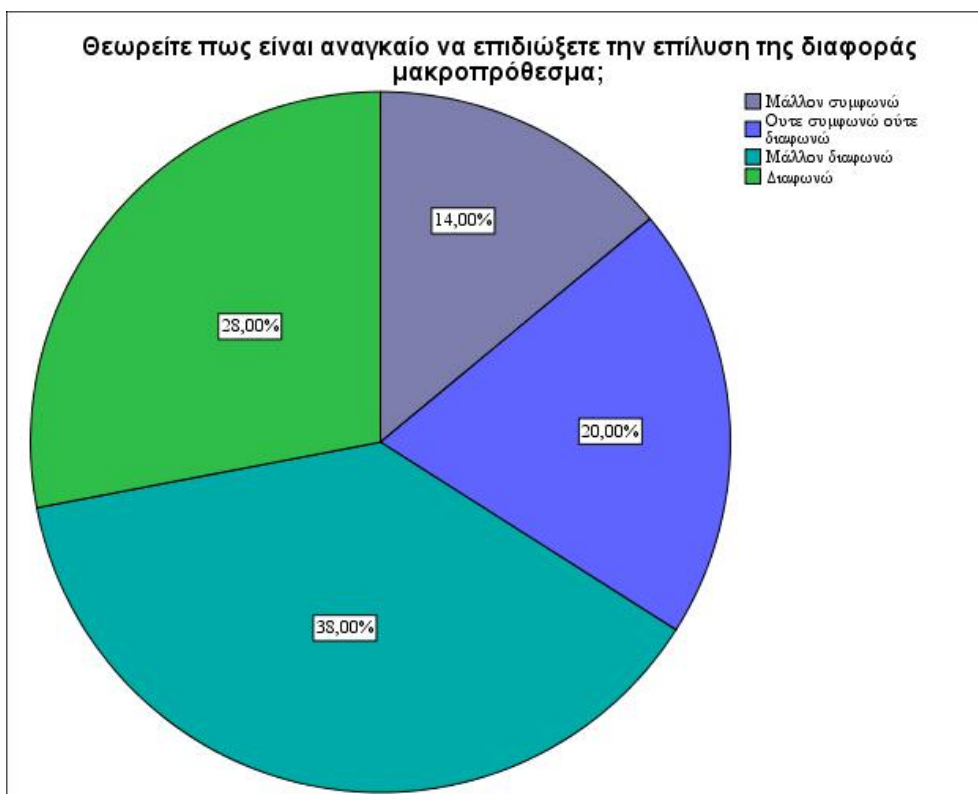
Από τον πίνακα 6 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως είναι αναγκαία η επιδίωξη της μακροπρόθεσμης επίλυσης της διαφοράς του πελάτη τους. Εδώ παρατηρείται πως 7 δικηγόροι φάνηκαν μάλλον σύμφωνοι με το ότι είναι αναγκαίο να επιδιώξουν την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα (14% του δείγματος) ενώ 10 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (20% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 33 δικηγόροι διαφώνησαν με το ότι είναι αναγκαία η επιδίωξη της μακροπρόθεσμης επίλυσης της διαφοράς του πελάτη τους (66% του δείγματος)

Θεωρείτε πως είναι αναγκαίο να επιδιώξετε την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα;		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	7	14,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10	20,0
	Μάλλον διαφωνώ	19	38,0
	Διαφωνώ	14	28,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 6: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως είναι αναγκαίο να επιδιώξουν την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα.

Γράφημα Ράβδων 6: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως είναι αναγκαίο να επιδιώξουν την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα.

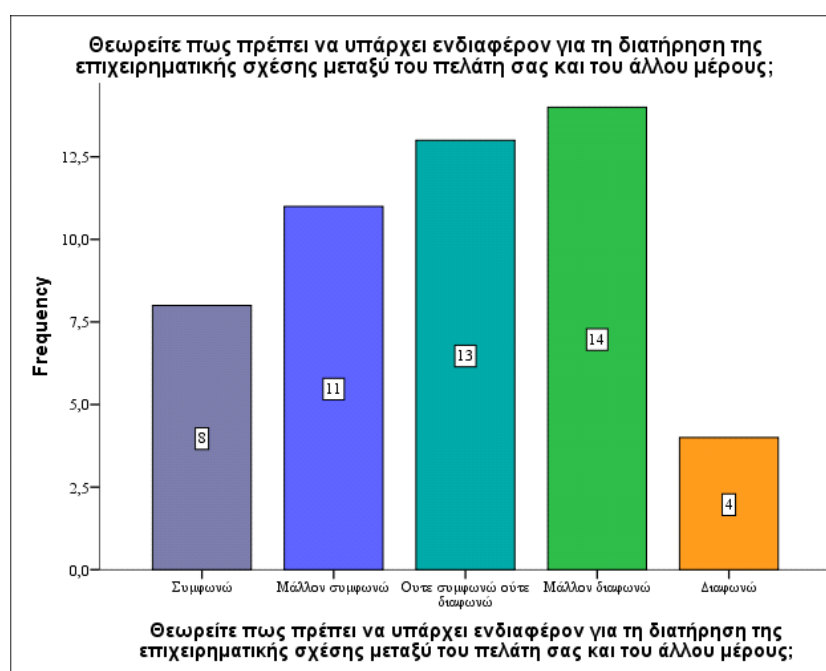
Γράφημα Πίτας 6: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως είναι αναγκαίο να επιδιώξουν την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα.

Ερώτημα 7: Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη σας και του άλλου μέρους;

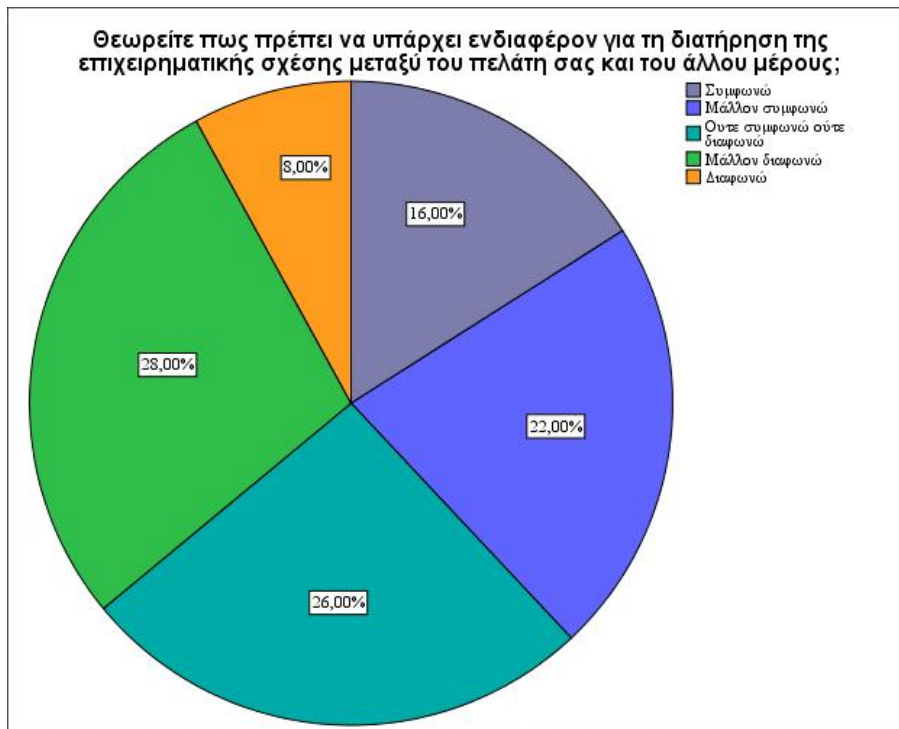
Από τον πίνακα 7 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα πιστεύουν πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους. Εδώ παρατηρείται πως 19 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους (38% του δείγματος) ενώ 13 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (26% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 18 δικηγόροι διαφώνησαν με το ότι είναι αναγκαία η προσπάθεια για διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους (36% του δείγματος).

Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη σας και του άλλου μέρους;		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	8	16,0
	Μάλλον συμφωνώ	11	22,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13	26,0
	Μάλλον διαφωνώ	14	28,0
	Διαφωνώ	4	8,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 7: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους.

Γράφημα Ράβδων 7: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους.

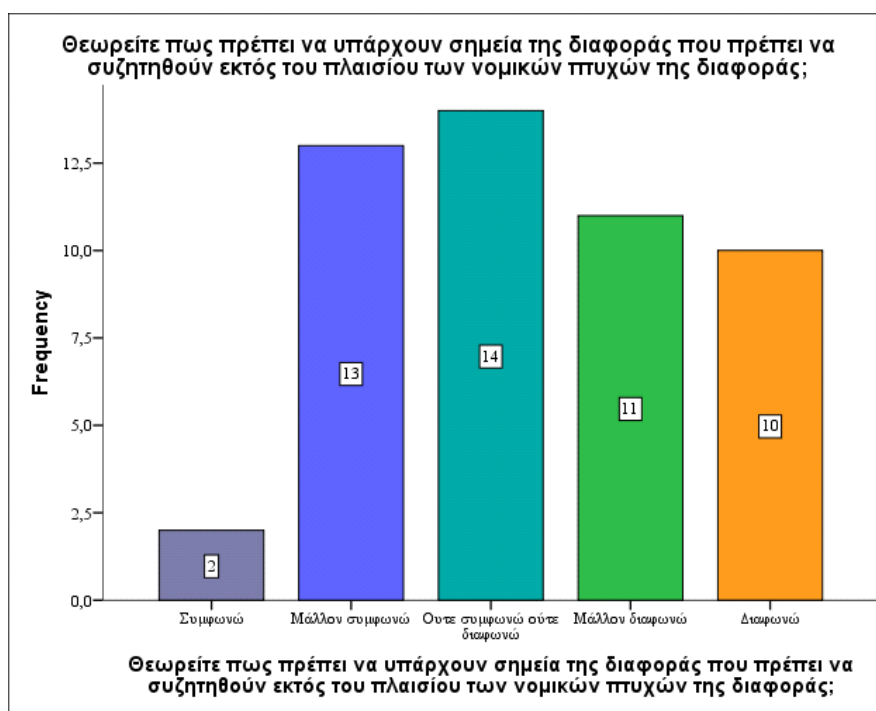
Γράφημα Πίτας 7: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους.

Ερώτημα 8: Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς;

Από τον πίνακα 8 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς. Εδώ παρατηρείται πως 15 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι κάποια σημεία της διαφοράς πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της (30% του δείγματος) ενώ 14 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (26% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 21 δικηγόροι διαφώνησαν με το ότι πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς (44% του δείγματος).

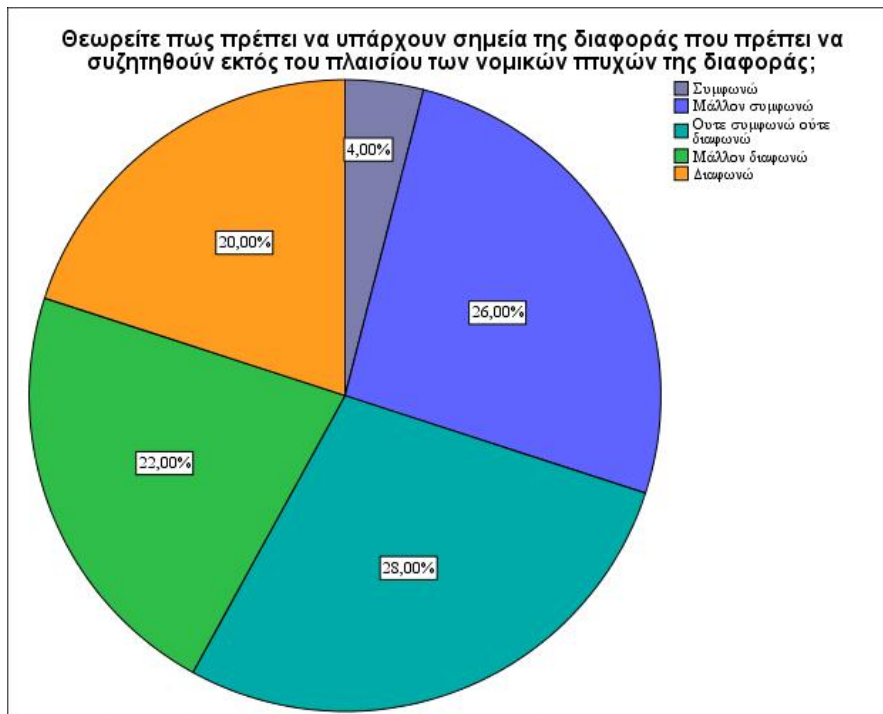
Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	2	4,0
	Μάλλον συμφωνώ	13	26,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	14	28,0
	Μάλλον διαφωνώ	11	22,0
	Διαφωνώ	10	20,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 8: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς.

Γράφημα Ράβδων 8: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς.

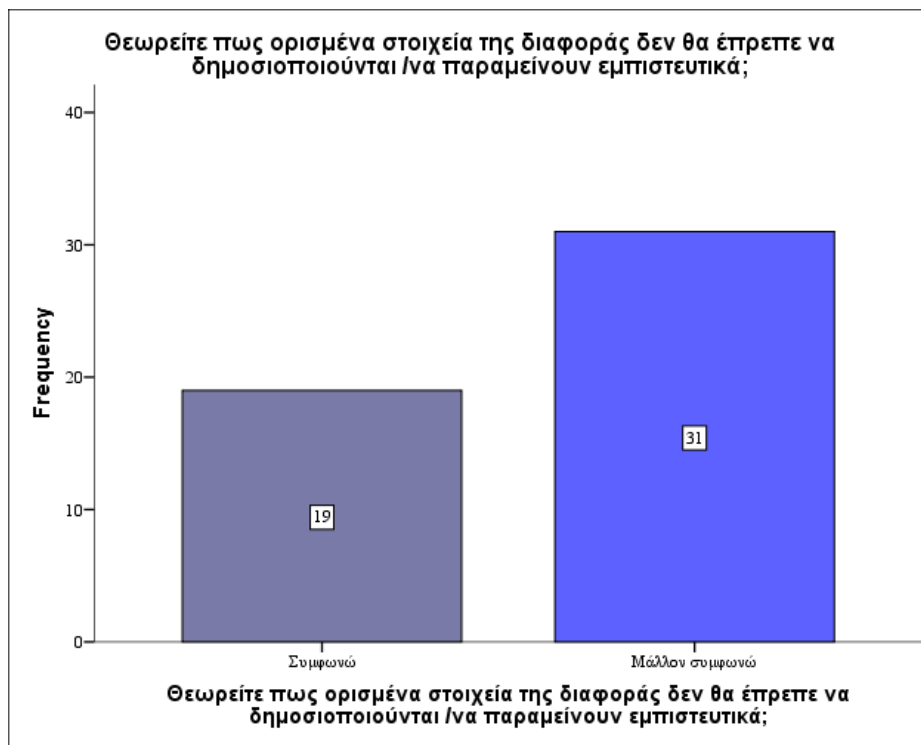
Γράφημα Πίτας 8: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως πρέπει να υπάρχουν σημεία της διαφοράς που πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της διαφοράς.

Ερώτημα 9: Θεωρείτε πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται /να παραμείνουν εμπιστευτικά;

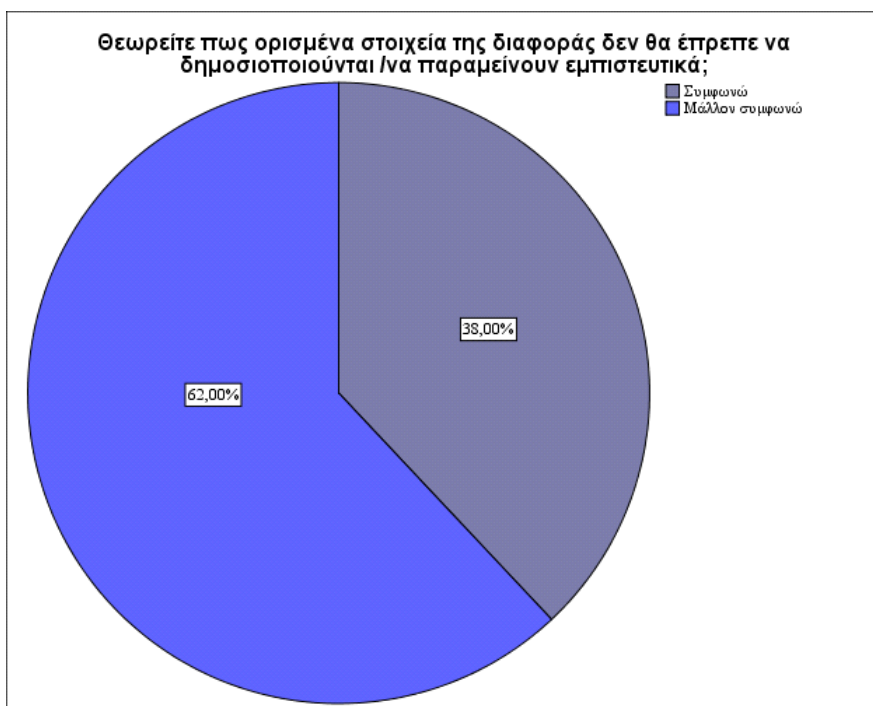
Από τον πίνακα 9 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να παραμείνουν εμπιστευτικά. Εδώ παρατηρείται πως όλοι οι δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να διατηρούνται εμπιστευτικά.

Θεωρείτε πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται /να παραμείνουν εμπιστευτικά;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	19	38,0
	Μάλλον συμφωνώ	31	62,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 9: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να παραμείνουν εμπιστευτικά.

Γράφημα Ράβδων 9: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να παραμείνουν εμπιστευτικά.

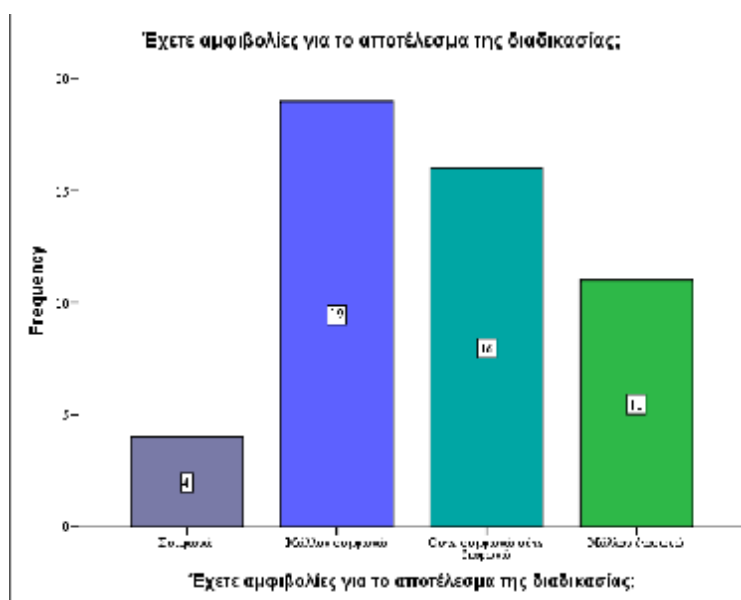
Γράφημα Πίτας 9: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να παραμείνουν εμπιστευτικά.

Ερώτημα 10: Έχετε αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας;;

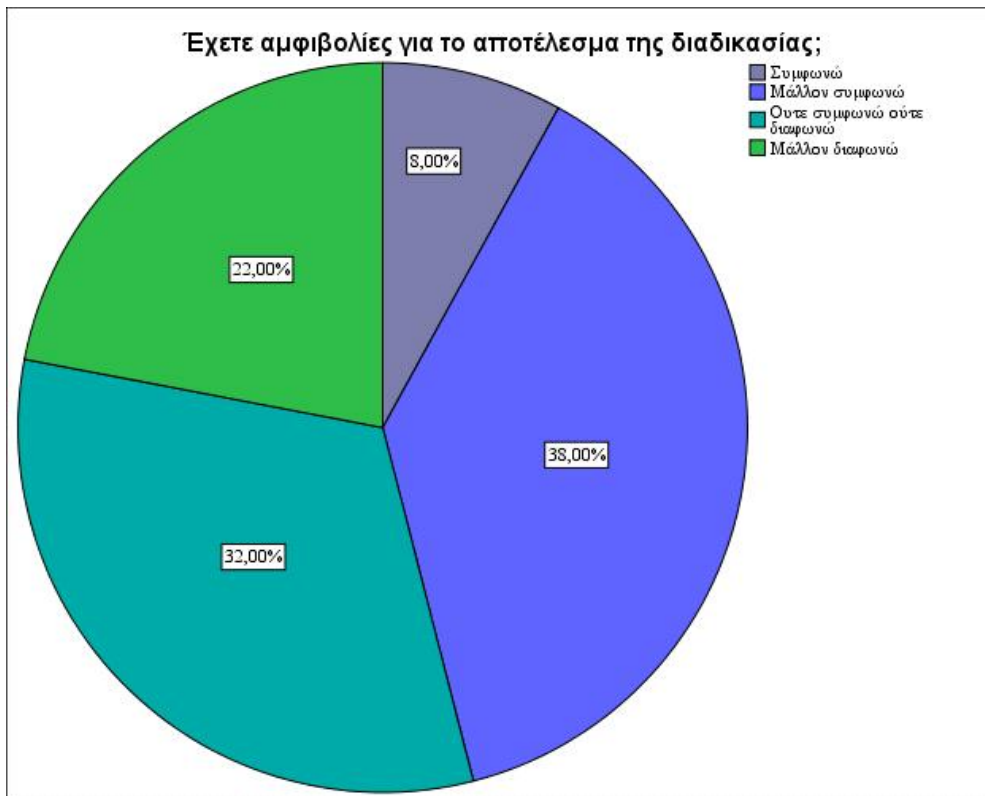
Από τον πίνακα 10 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας. Εδώ παρατηρείται πως 23 δικηγόροι απάντησαν πως έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας (46% του δείγματος) ενώ 16 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (32% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 11 δικηγόροι απάντησαν πως δεν έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας (22% του δείγματος).

Έχετε αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας;		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	4	8,0
	Μάλλον συμφωνώ	19	38,0
	Ουτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	16	32,0
	Μάλλον διαφωνώ	11	22,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 10: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

Γράφημα Ράβδων 10: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

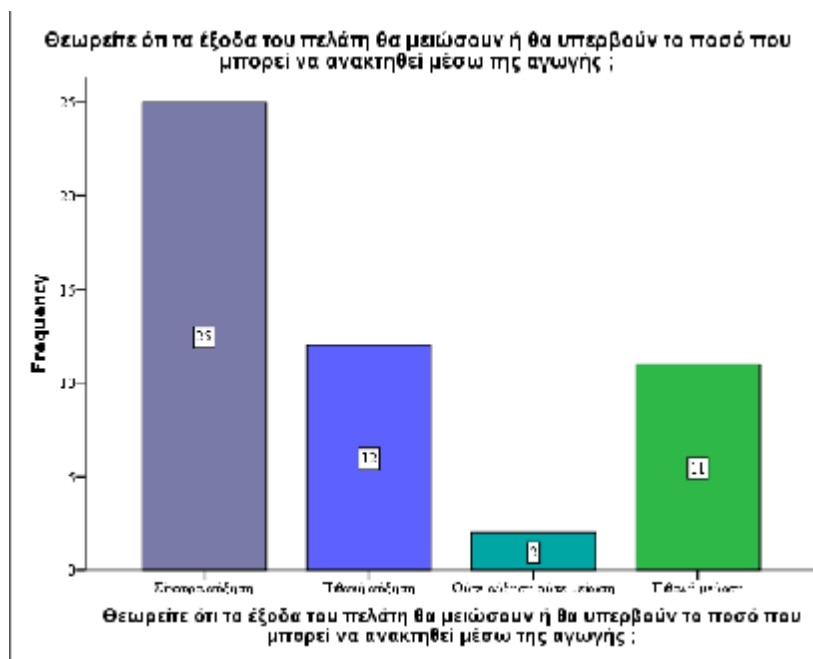
Γράφημα Πίτας 10: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως έχουν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

Ερώτημα 11: Θεωρείτε ότι τα έξοδα του πελάτη θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής;

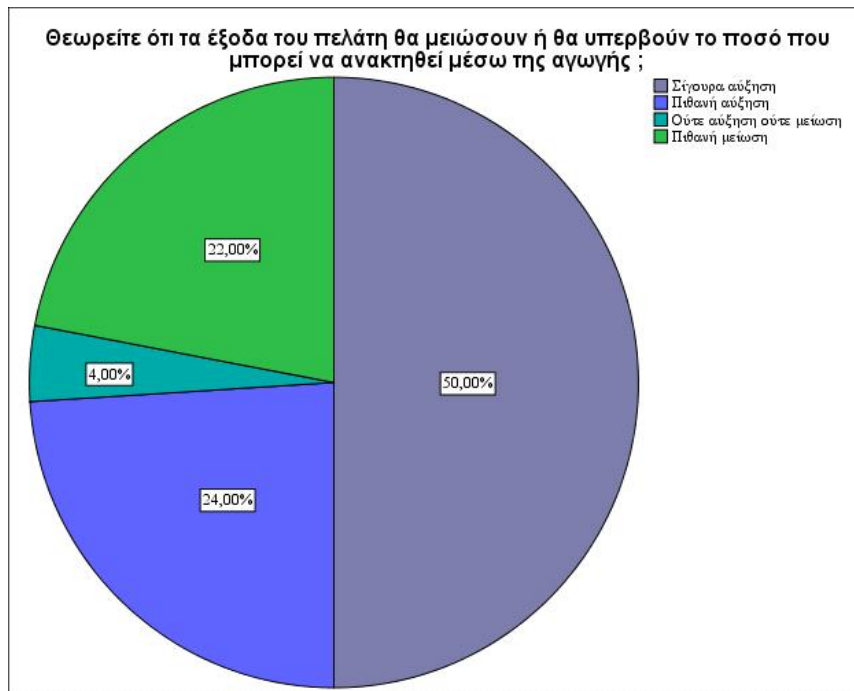
Από τον πίνακα 11 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής. Εδώ παρατηρείται πως 37 δικηγόροι θεωρούν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής (74% του δείγματος) ενώ 2 άτομα απάντησαν πως δεν θα υπάρξει ούτε αύξηση ούτε μείωση των εξόδων (4% του δείγματος). Την ίδια στιγμή 13 δικηγόροι απάντησαν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα μειώσουν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής (22% του δείγματος).

Θεωρείτε ότι τα έξοδα του πελάτη θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής ;			
		Frequency	Percent
Valid	Σίγουρα αύξηση	25	50,0
	Πιθανή αύξηση	12	24,0
	Ούτε αύξηση ούτε μείωση	2	4,0
	Πιθανή μείωση	11	22,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 11: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής.

Γράφημα Ράβδων 11: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής.

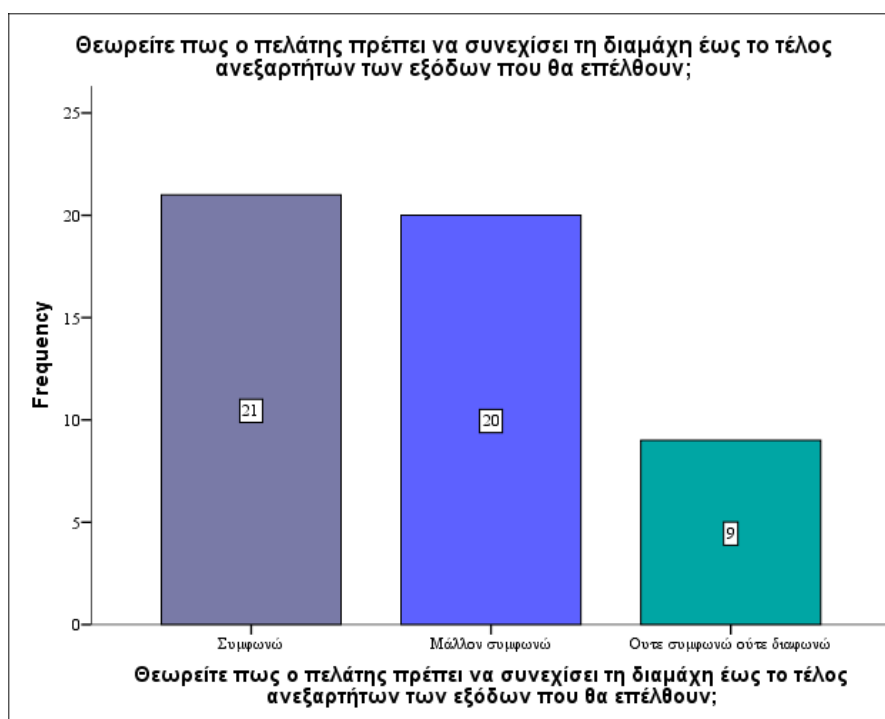
Γράφημα Πίτας 11: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως τα έξοδα του πελάτη τους θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής.

Ερώτημα 12: Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν;

Από τον πίνακα 12 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν. Εδώ παρατηρείται πως 41 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ο πελάτης τους θα πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος, ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν (82% του δείγματος) ενώ 9 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (18% του δείγματος).

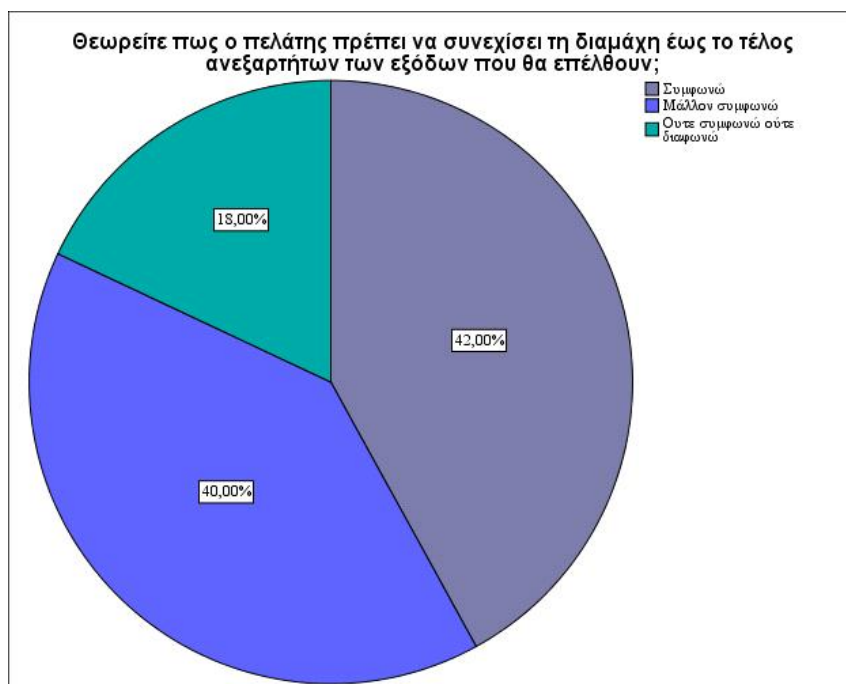
Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	21	42,0
	Μάλλον συμφωνώ	20	40,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	9	18,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 12: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν.

Γράφημα Ράβδων 12: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν.

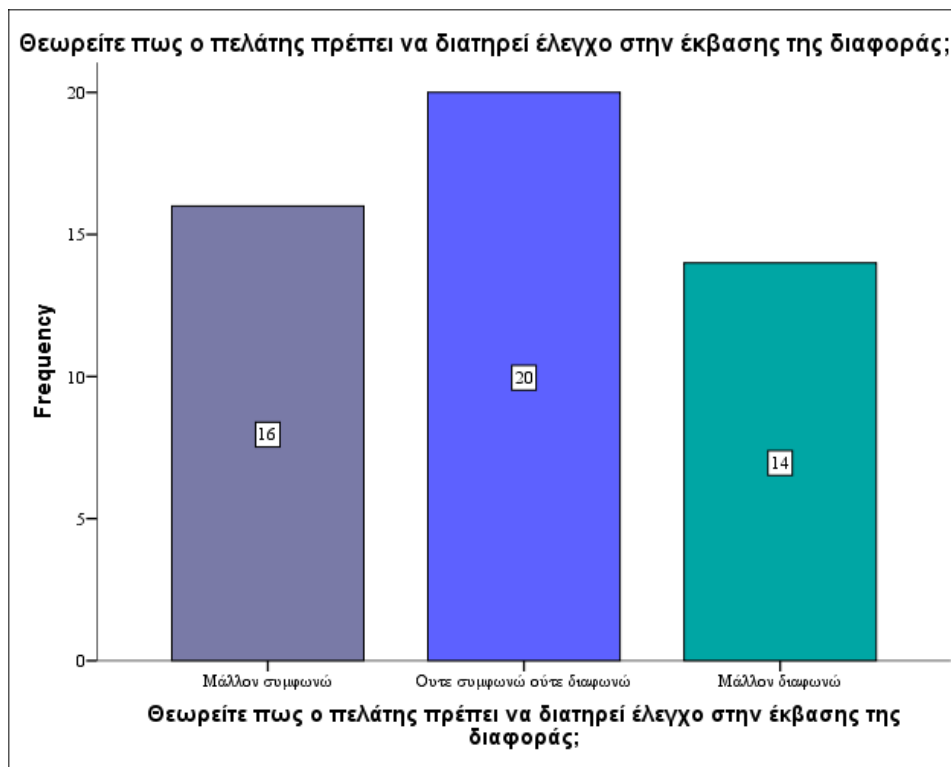
Γράφημα Πίτας 12: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν.

Ερώτημα 13: Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς;

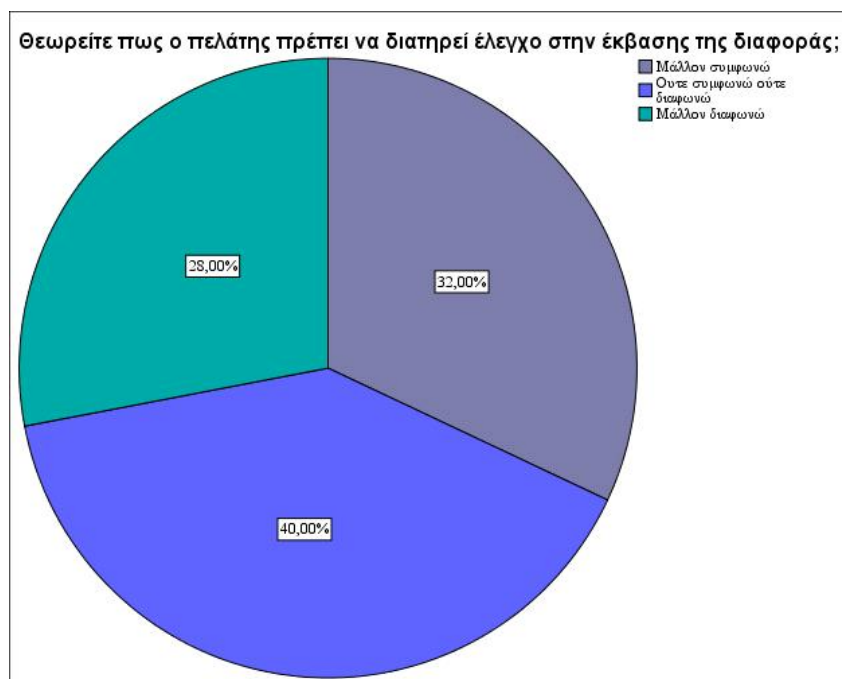
Από τον πίνακα 13 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς. Εδώ παρατηρείται πως 16 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ο πελάτης τους πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς (30% του δείγματος) ενώ 20 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι ο πελάτης πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς (40% του δείγματος), την ίδια στιγμή 28 δικηγόροι διαφώνησαν (28% του δείγματος).

Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	16	32,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	40,0
	Μάλλον διαφωνώ	14	28,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 13: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς.

Γράφημα Ράβδων 13: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβασης της διαφοράς.

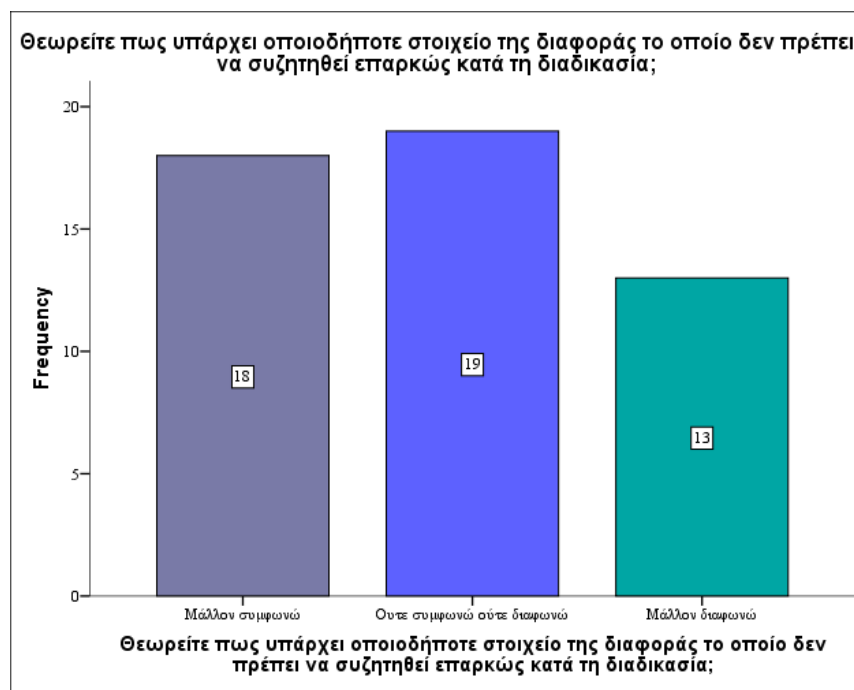
Γράφημα Πίτας 13: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως ο πελάτης τους πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβαση της διαφοράς.

Ερώτημα 14: Θεωρείτε πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία;

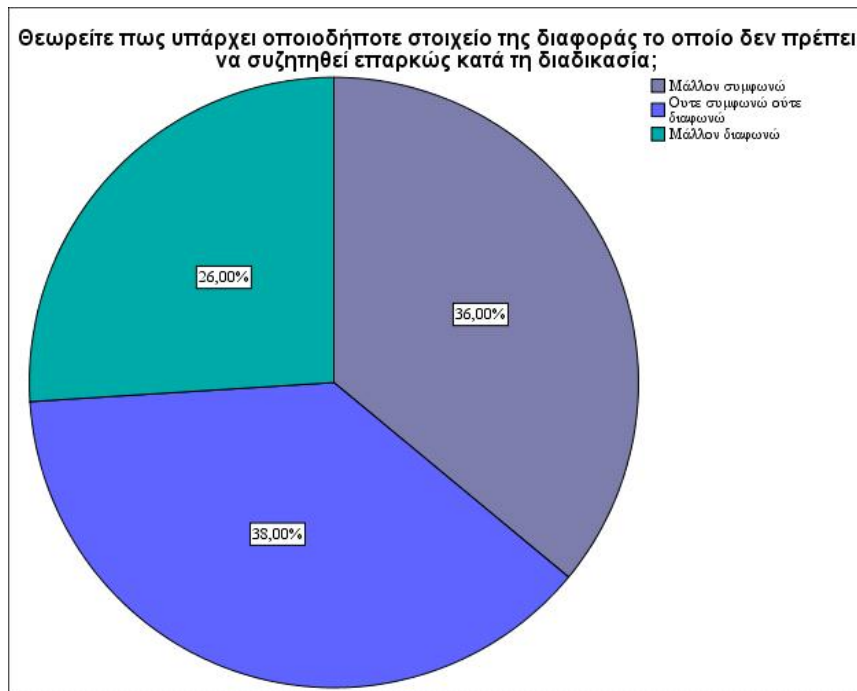
Από τον πίνακα 14 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία. Εδώ παρατηρείται πως 18 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν πρέπει να συζητιούνται επαρκώς κατά τη διαδικασία (36% του δείγματος) ενώ 19 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι πιθανόν κάποιο στοιχείο της διαφοράς δεν πρέπει να συζητιέται επαρκώς κατά τη διαδικασία (38% του δείγματος), την ίδια στιγμή 19 δικηγόροι διαφώνησαν (26% του δείγματος).

Θεωρείτε πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	18	36,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	19	38,0
	Μάλλον διαφωνώ	13	26,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 14: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία.

Γράφημα Ράβδων 14: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία.

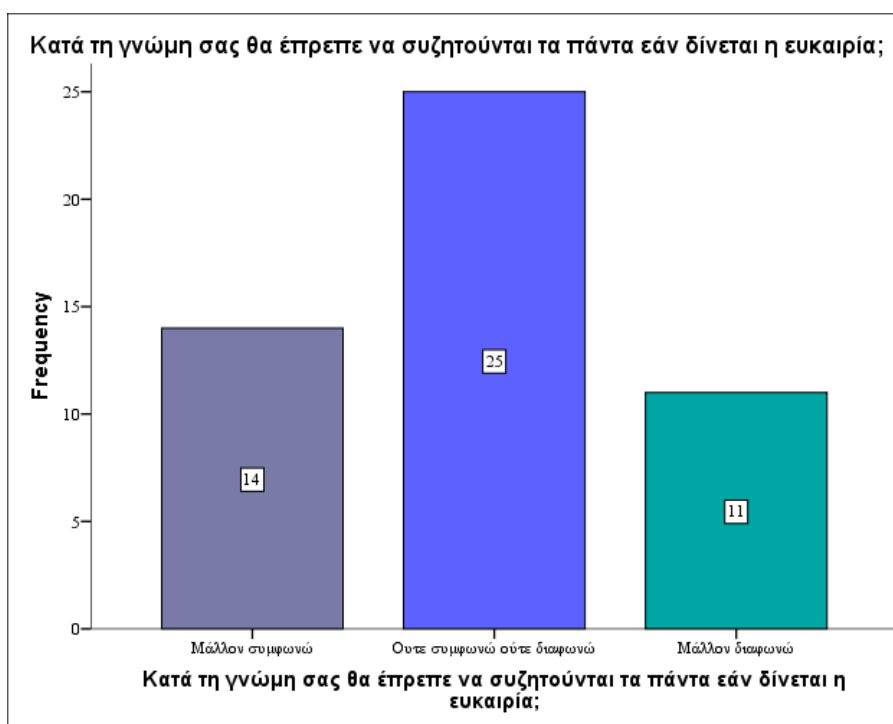
Γράφημα Πίτας 14: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί επαρκώς κατά τη διαδικασία.

Ερώτημα 15: Κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία;

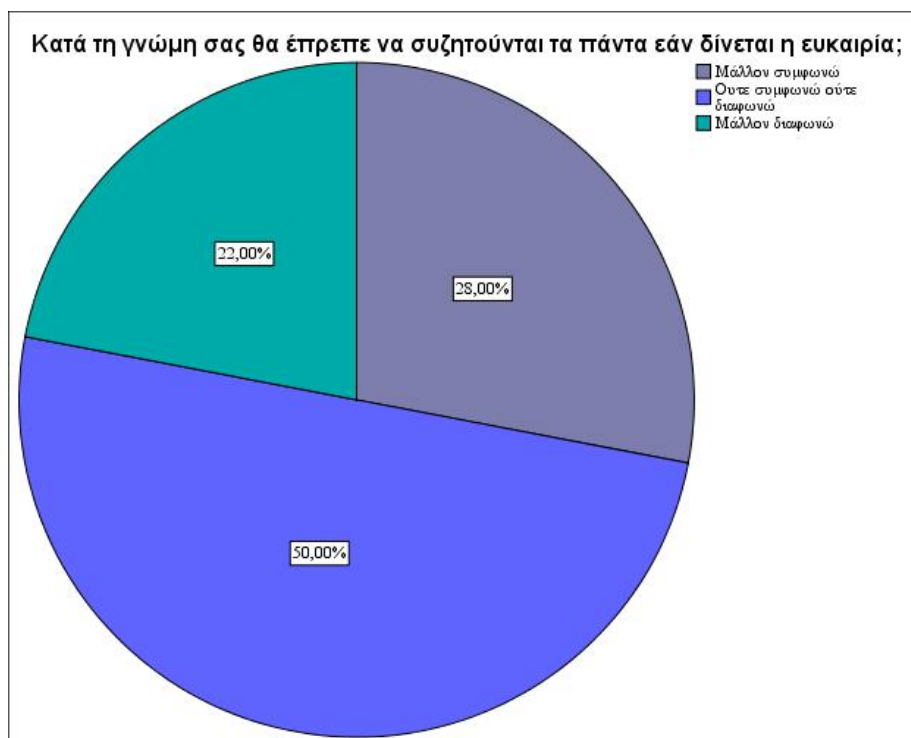
Από τον πίνακα 15 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία. Εδώ είναι εμφανές πως 14 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία (28% του δείγματος) ενώ 25 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία (50% του δείγματος), την ίδια στιγμή 11 δικηγόροι διαφώνησαν (22% του δείγματος).

Κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	14	28,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	25	50,0
	Μάλλον διαφωνώ	11	22,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 15: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία.

Γράφημα Ράβδων 15: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία.

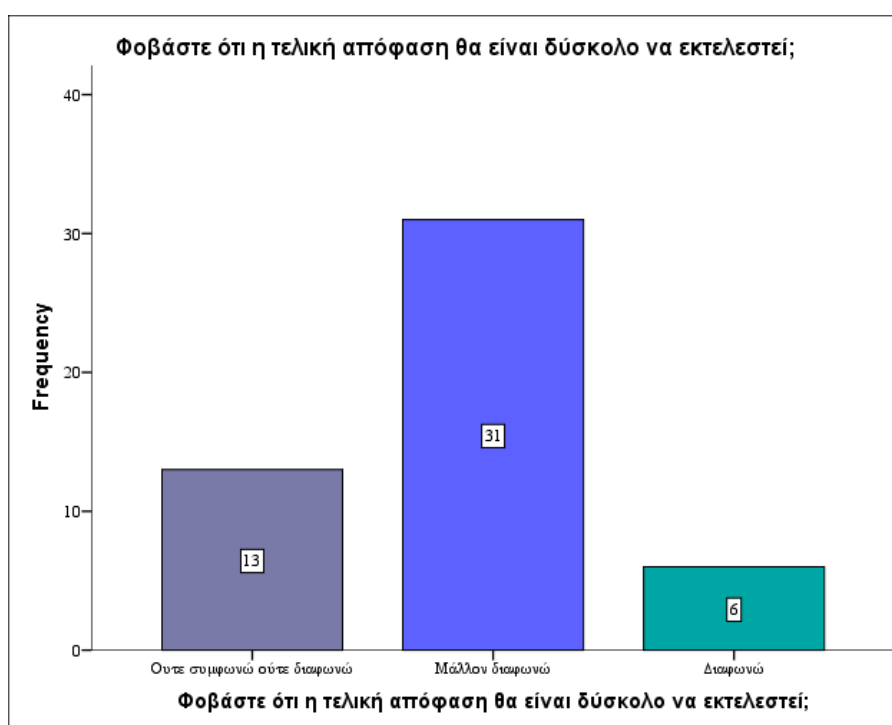
Γράφημα Πίτας 15: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία.

Ερώτημα 16: Φοβάστε ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί;

Από τον πίνακα 16 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί. Εδώ είναι εμφανές πως 13 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί (26% του δείγματος), ενώ 37 δικηγόροι απάντησαν πως δεν φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί (74% του δείγματος).

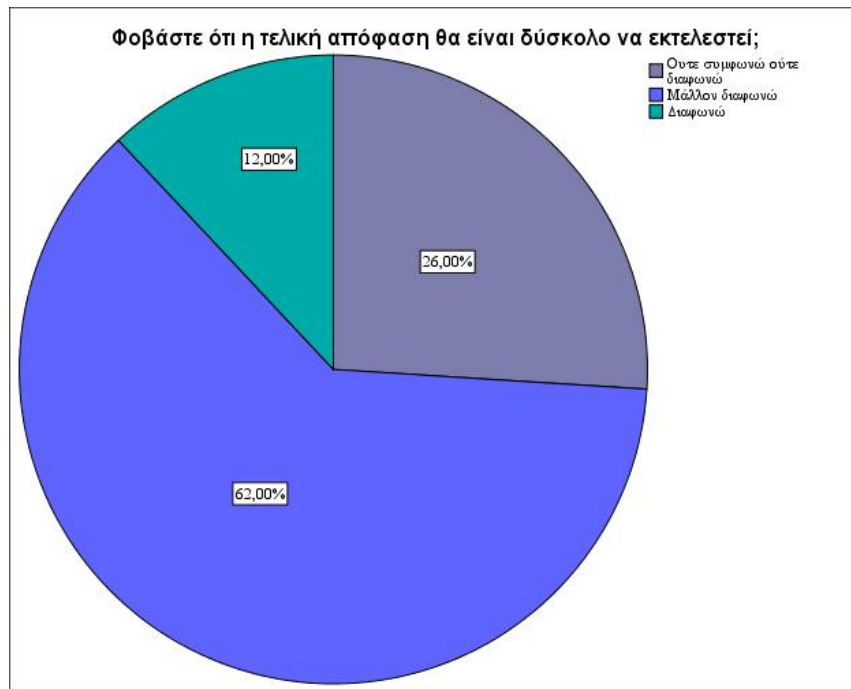
Φοβάστε ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί;		Frequency	Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13	26,0
	Μάλλον διαφωνώ	31	62,0
	Διαφωνώ	6	12,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 16: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί.

Γράφημα Ράβδων 16: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σχέση με το κατά πόσο φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί.

Γράφημα Πίτας 16: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σχέση με το κατά πόσο φοβούνται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί.

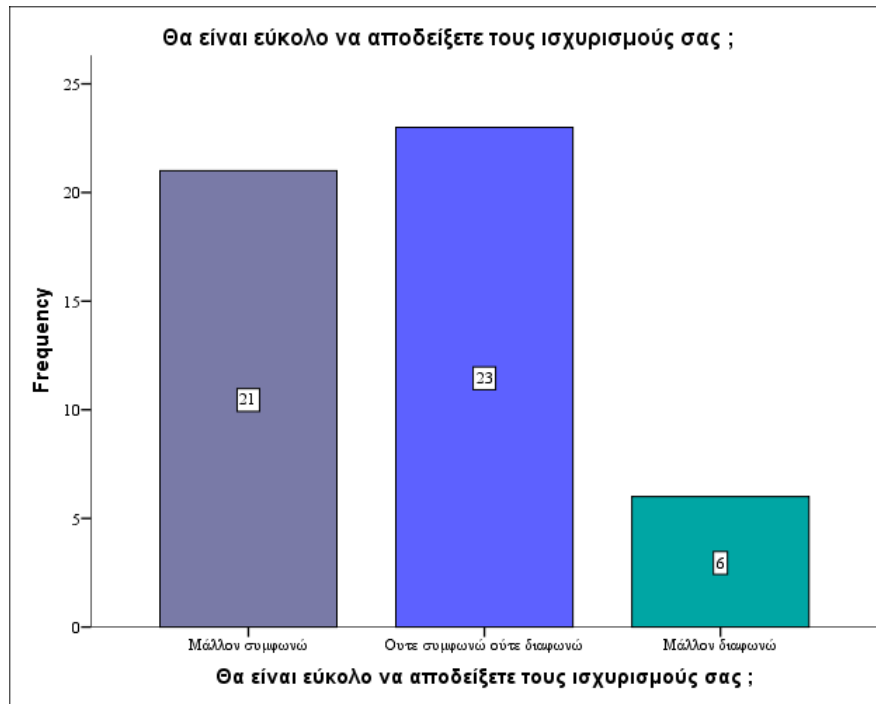
Ερώτημα 17: Θα είναι εύκολο να αποδείξετε τους ισχυρισμούς σας;

Από τον πίνακα 17 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους. Εδώ είναι εμφανές πως 21 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους (42% του δείγματος) ενώ 23 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους (46% του δείγματος), την ίδια στιγμή 6 ήταν οι δικηγόροι που διαφώνησαν (12% του δείγματος).

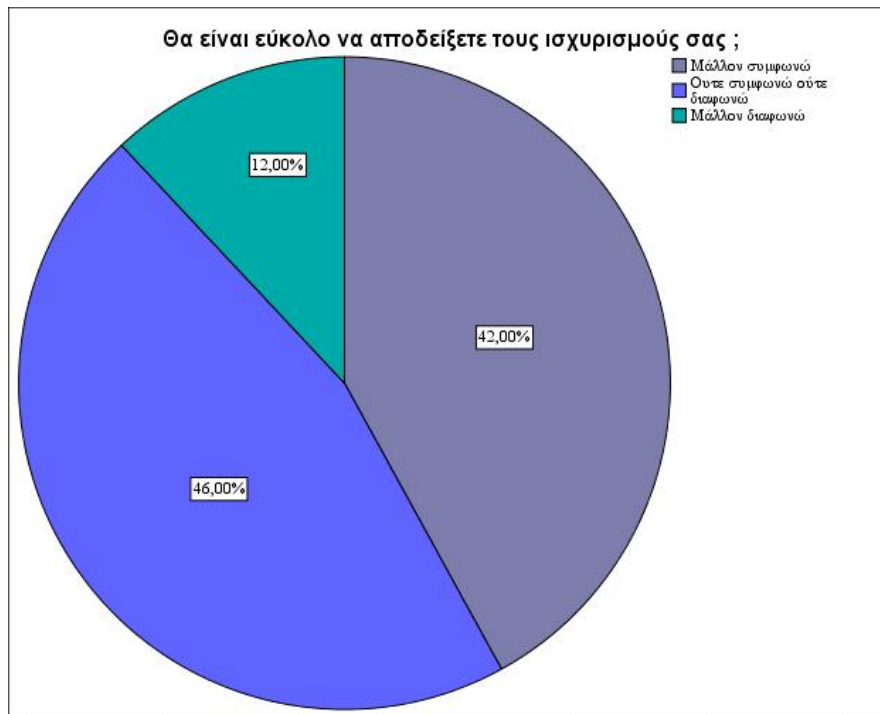
Θα είναι εύκολο να αποδείξετε τους ισχυρισμούς σας ;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	21	42,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	23	46,0
	Μάλλον διαφωνώ	6	12,0

Total	50	100,0
-------	----	-------

Περιγραφικός πίνακας 17: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους.

Γράφημα Ράβδων 17: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους.

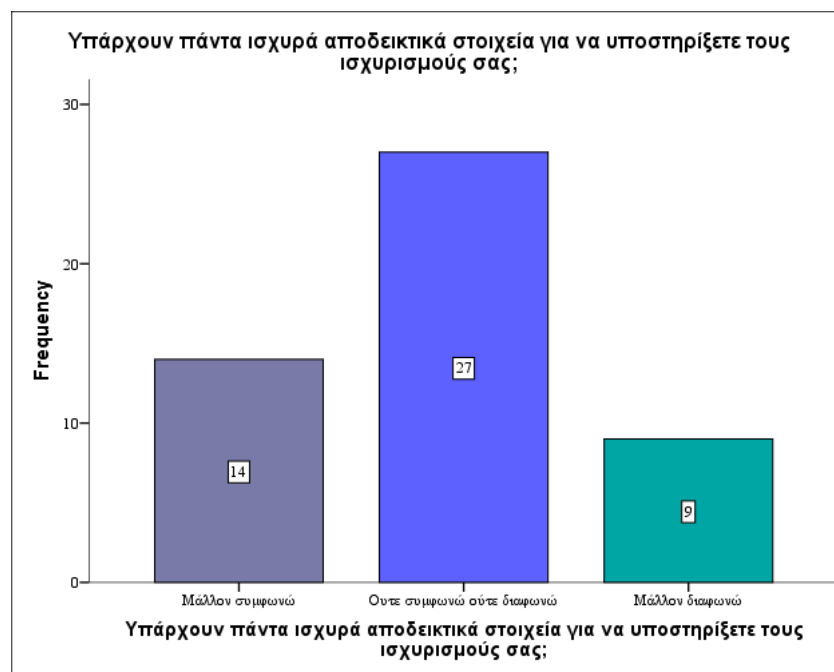
Γράφημα Πίτας 17: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους.

Ερώτημα 18: Υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξετε τους ισχυρισμούς σας;

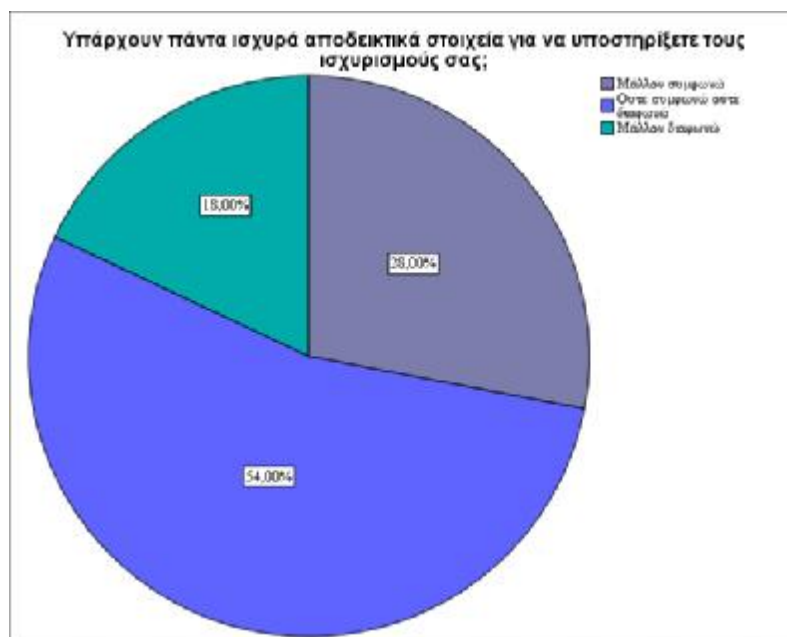
Από τον πίνακα 18 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους. Εδώ είναι εμφανές πως 14 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι πάντα υπάρχουν ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους (28% του δείγματος) ενώ 27 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι υπάρχει πάντα η δυνατότητα παρουσίασης ισχυρών αποδεικτικών στοιχείων για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους (54% του δείγματος), την ίδια στιγμή 9 ήταν οι δικηγόροι που διαφώνησαν (18% του δείγματος).

Υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξετε τους ισχυρισμούς σας;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	14	28,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	27	54,0
	Μάλλον διαφωνώ	9	18,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 18: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους.

Γράφημα Ράβδων 18: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους.

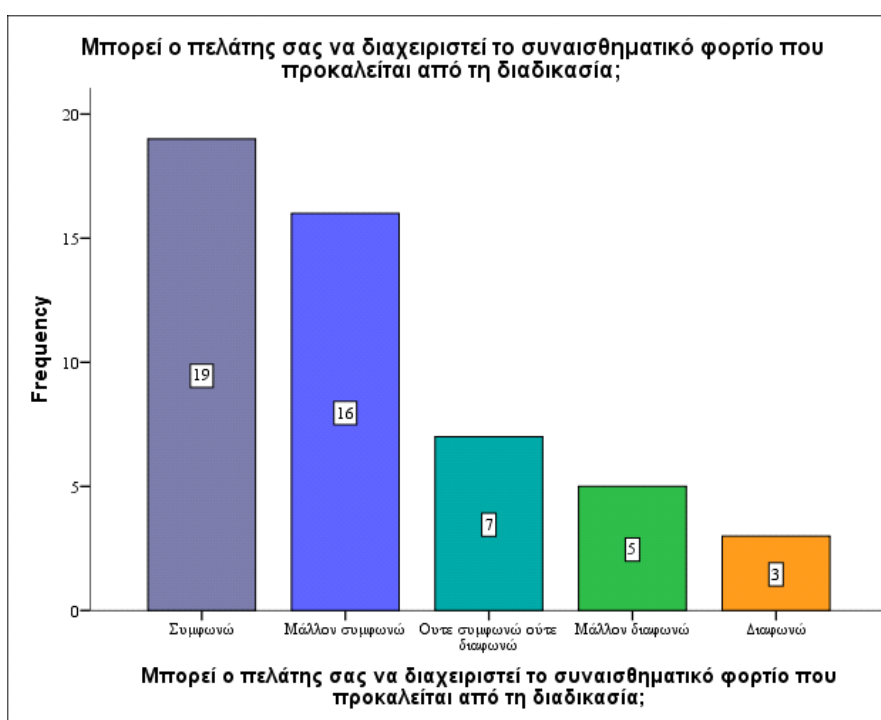
Γράφημα Πίτας 18: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους.

Ερώτημα 19: Μπορεί ο πελάτης σας να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία;

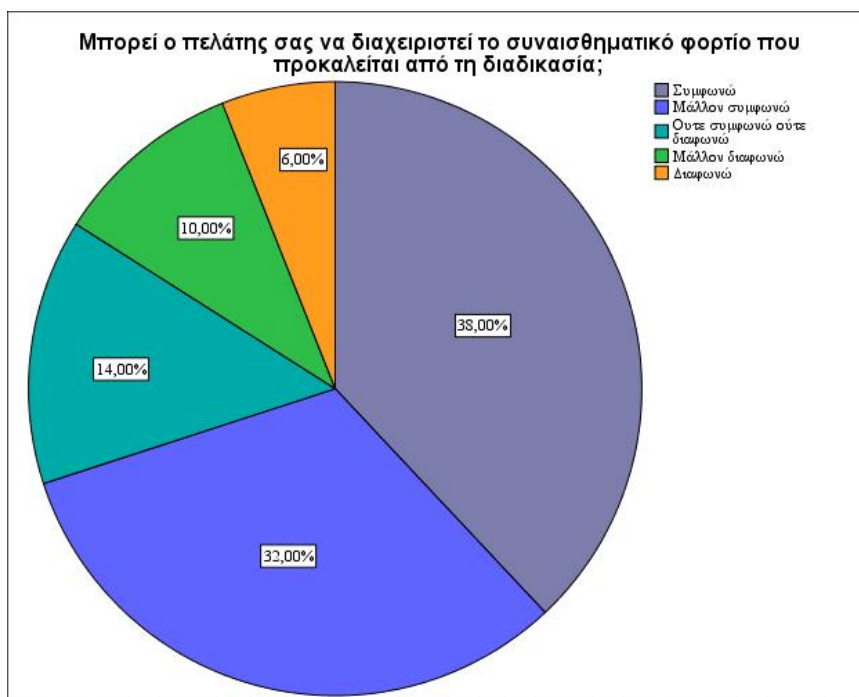
Από τον πίνακα 19 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως μπορεί ο πελάτης τους να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία. Εδώ είναι εμφανές πως 35 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ο πελάτης τους μπορεί να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία (70% του δείγματος) ενώ 7 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (14% του δείγματος), την ίδια στιγμή 8 δικηγόροι διαφώνησαν (16% του δείγματος).

Μπορεί ο πελάτης σας να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία;		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	19	38,0
	Μάλλον συμφωνώ	16	32,0
	Ουτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	7	14,0
	Μάλλον διαφωνώ	5	10,0
	Διαφωνώ	3	6,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 19: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως μπορεί ο πελάτης τους να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία.

Γράφημα Ράβδων 19: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως μπορεί ο πελάτης τους να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία.

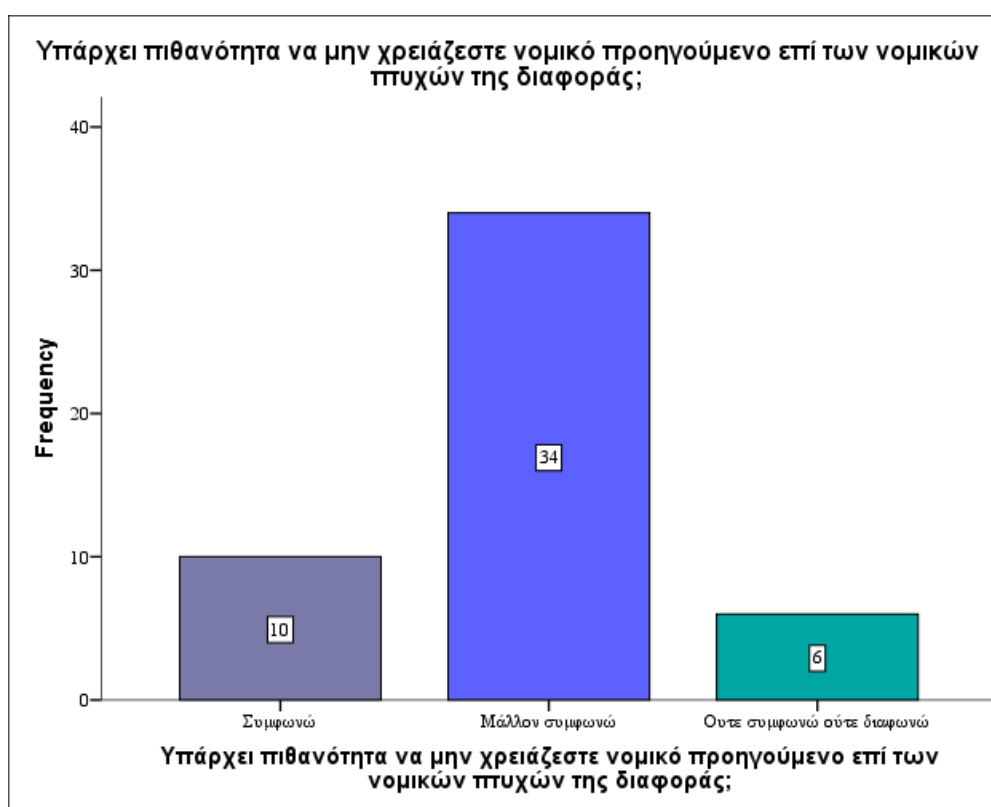
Γράφημα Πίτας 19: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως μπορεί ο πελάτης τους να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία.

Ερώτημα 20: Υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζεστε νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς;

Από τον πίνακα 20 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς. Εδώ είναι εμφανές πως 44 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι πως υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς (88% του δείγματος) ενώ 6 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν (12% του δείγματος).

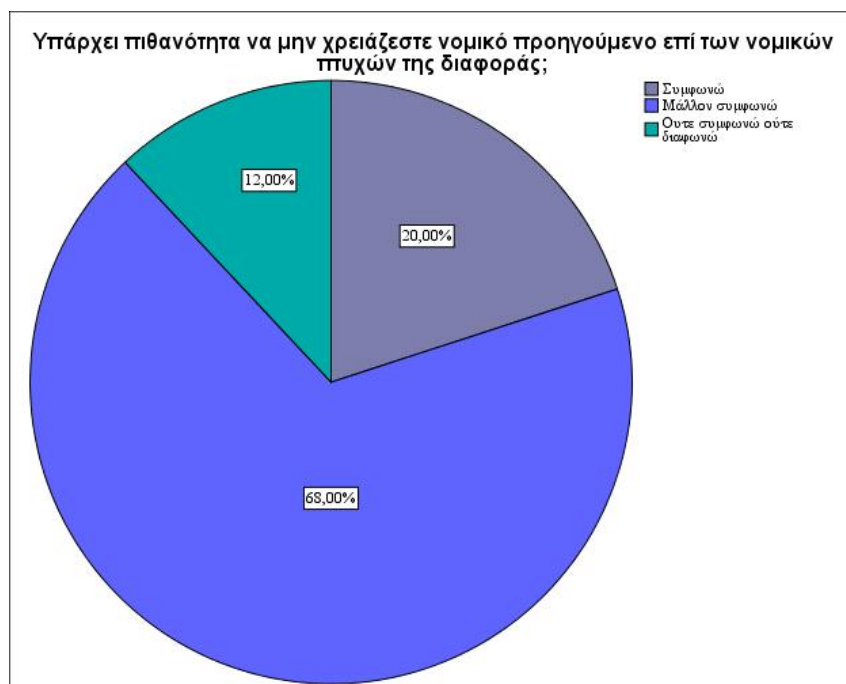
Υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζεστε νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	10	20,0
	Μάλλον συμφωνώ	34	68,0
	Ουτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	6	12,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 20: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς.

Γράφημα Ράβδων 20: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς.

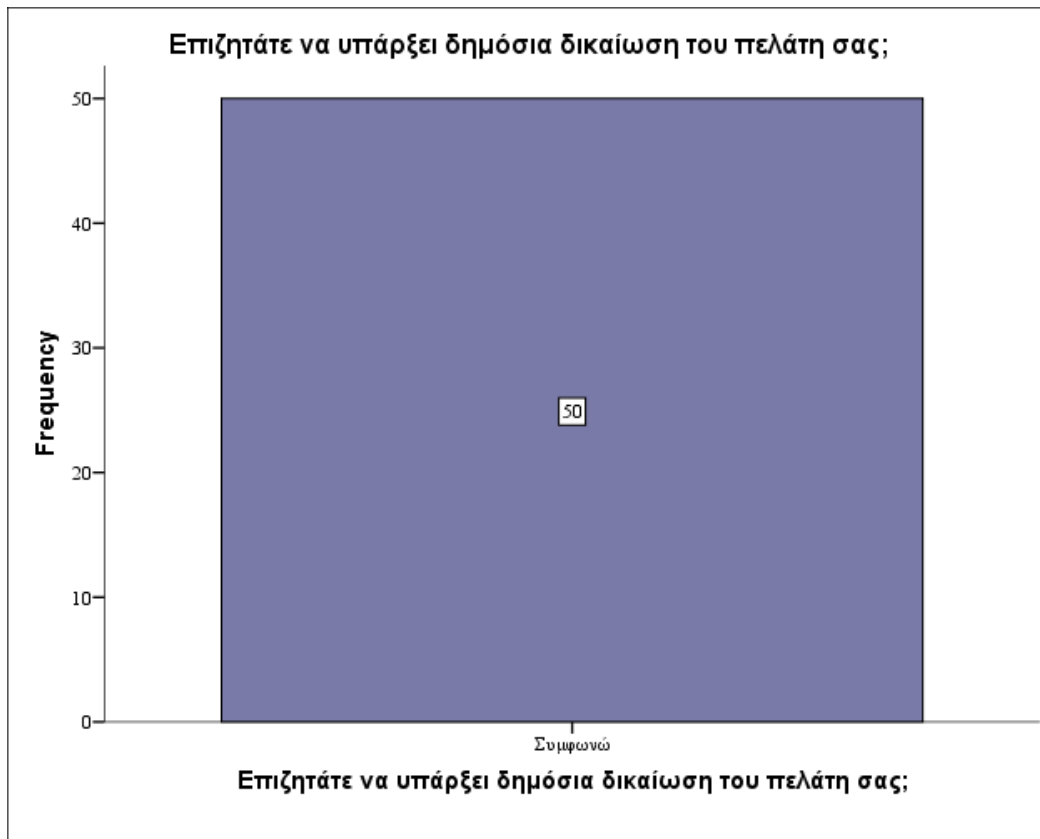
Γράφημα Πίτας 20: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς.

Ερώτημα 21: Επιζητάτε να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη σας;

Από τον πίνακα 21 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα επιζητούν να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη τους. Εδώ είναι εμφανές πως όλοι οι δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι επιζητούν να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη τους.

Επιζητάτε να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη σας;			
		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 21: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο επιζητούν να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη τους.

Γράφημα Ράβδων 21: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν επιζητούν να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη τους.

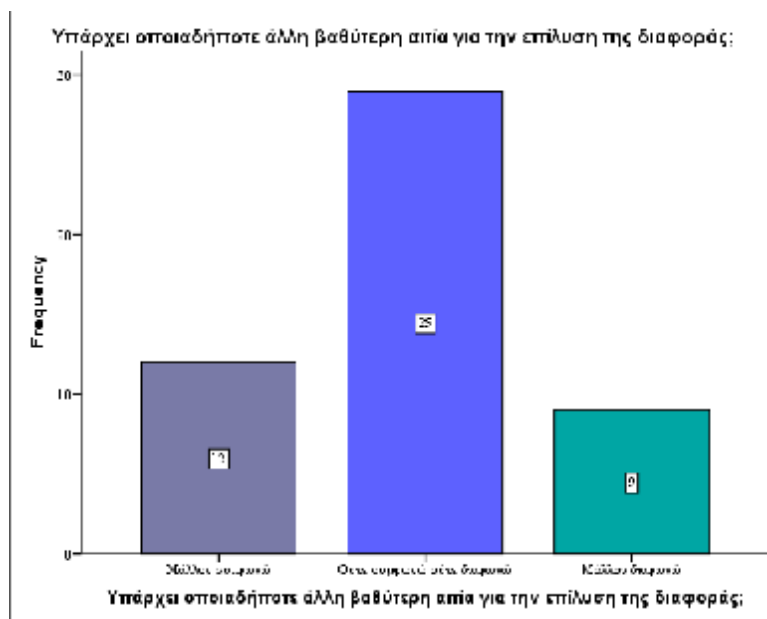
Γράφημα Πίτας 21: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν επιζητούν να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη τους.

Ερώτημα 22: Υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς;

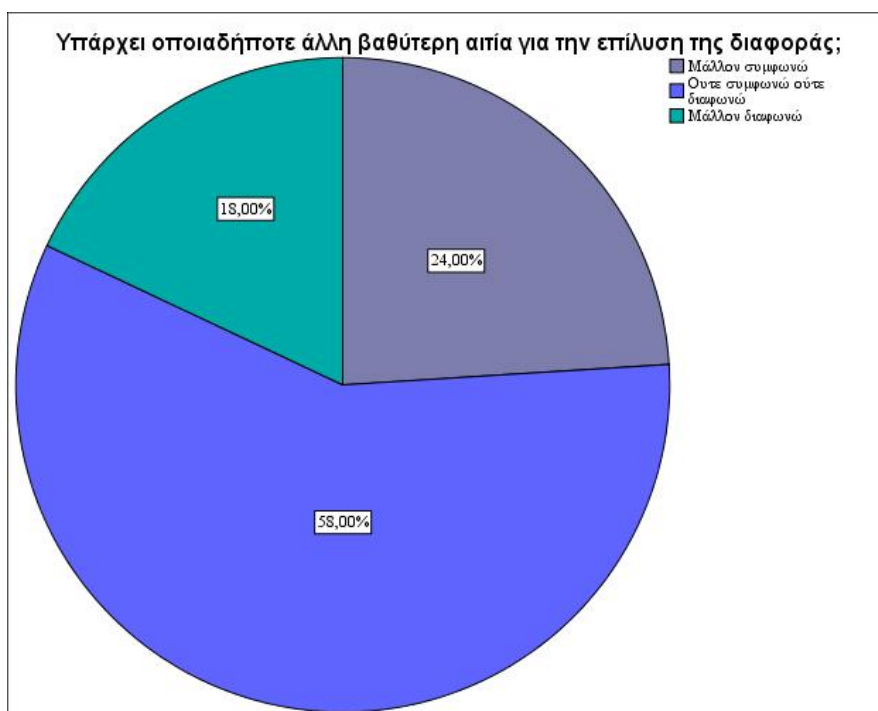
Από τον πίνακα 22 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα θεωρούν πως υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς. Εδώ είναι εμφανές πως 12 δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι πως υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς (24% του δείγματος) ενώ 29 άτομα ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς (58% του δείγματος), την ίδια στιγμή 9 δικηγόροι διαφώνησαν (18% του δείγματος).

Υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς;			
		Frequency	Percent
Valid	Μάλλον συμφωνώ	12	24,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	29	58,0
	Μάλλον διαφωνώ	9	18,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 22: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο θεωρούν πως υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς.

Γράφημα Ράβδων 22: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς.

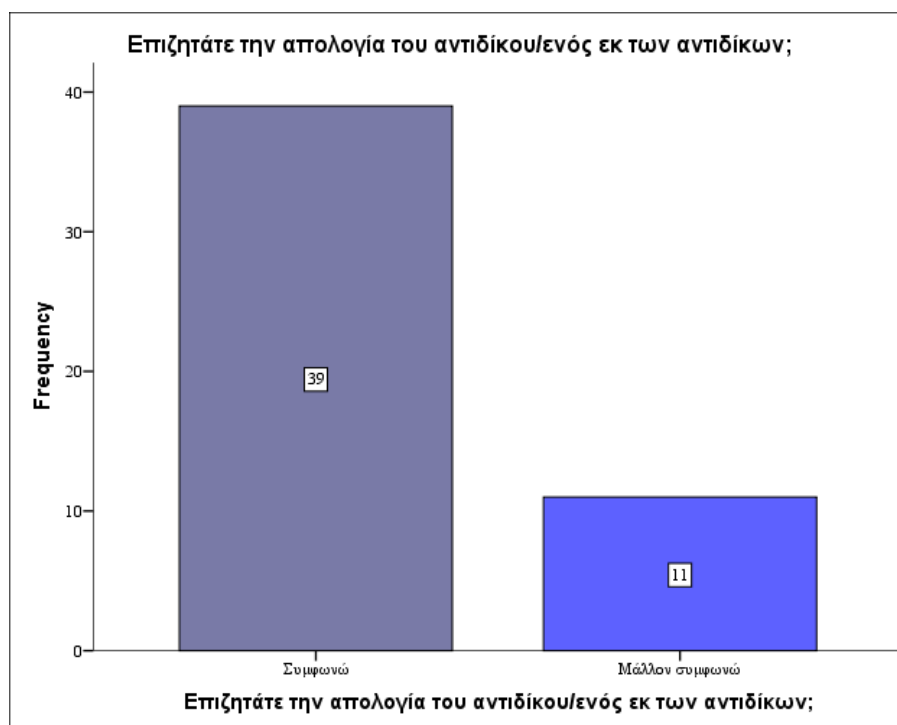
Γράφημα Πίτας 22: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν θεωρούν πως υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της διαφοράς.

Ερώτημα 23: Επιζητάτε την απολογία του αντιδίκου/ενός εκ των αντιδίκων;

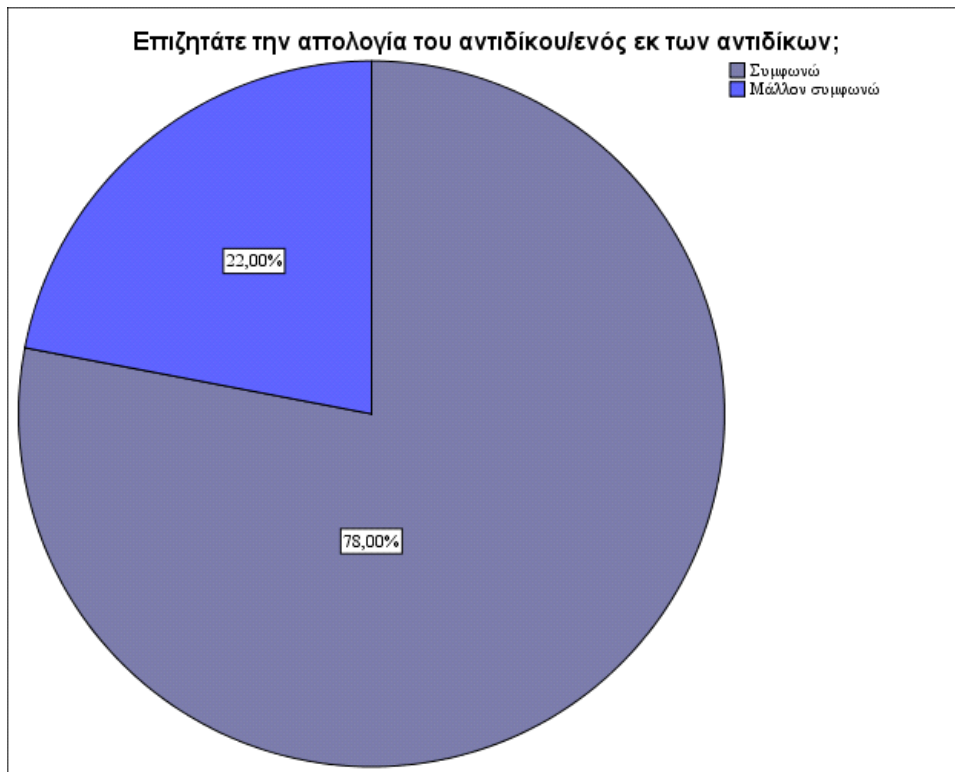
Από τον πίνακα 23 και τα δύο γραφήματα που τον συνοδεύουν προκύπτουν τα στοιχεία του κατά πόσο οι δικηγόροι που πήραν μέρος στην έρευνα επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων. Εδώ είναι εμφανές πως όλοι οι δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων.

Επιζητάτε την απολογία του αντιδίκου/ενός εκ των αντιδίκων;		Frequency	Percent
Valid	Συμφωνώ	39	78,0
	Μάλλον συμφωνώ	11	22,0
	Total	50	100,0

Περιγραφικός πίνακας 23: Παρουσίαση της συχνότητας και της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το κατά πόσο επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων.

Γράφημα Ράβδων 23: Παρουσίαση της συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων.

Γράφημα Πίτας 23: Παρουσίαση της εκατοστιαίας συχνότητας των απαντήσεων των δικηγόρων σε σχέση με το εάν επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παρατηρώντας το σύνολο των απαντήσεων που έδωσαν οι δικηγόροι κατέστη εμφανές πως το μεγαλύτερο μέρος τους και πιο συγκεκριμένα το 92% συμφώνησαν με το ότι μια διαφορά μπορεί να καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του. Επιπλέον παρατηρήθηκε ότι όλοι οι δικηγόροι συμφώνησαν με το ότι είναι σημαντικό για τον πελάτη τους να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς, ενώ η πλειοψηφία του δείγματος και πιο συγκεκριμένα το 66% του διαφώνησε με το ότι είναι αναγκαία η επιδίωξη της μακροπρόθεσμης επίλυσης της διαφοράς του πελάτη τους.

Ταυτόχρονα το 38% των δικηγόρων συμφώνησε με το ότι πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη τους και του άλλου μέρους ενώ το 30% του δείγματος συμφώνησε και με το ότι κάποια σημεία της διαφοράς πρέπει να συζητηθούν εκτός του πλαισίου των νομικών πτυχών της. Επιπροσθέτως παρατηρήθηκε πως όλοι οι δικηγόροι φάνηκαν σύμφωνοι με το ότι ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται ή να διατηρούνται εμπιστευτικά, ενώ το 46% ερωτηθέντων έχει αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της εκάστοτε διαδικασίας.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί πως η πλειοψηφία των δικηγόρων και πιο συγκεκριμένα το 74% συμφώνησε με το ότι τα έξοδα του πελάτη τους θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής. Επίσης το 82% του δείγματος ήταν σύμφωνοι με το ότι ο πελάτης τους θα πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος, ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν ενώ οι περισσότεροι δικηγόροι ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι ο πελάτης πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβαση της διαφοράς.

Επιπλέον παρατηρήθηκε πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος ούτε συμφώνησε αλλά ούτε και διαφώνησε με το ότι πιθανόν κάποιο στοιχείο της διαφοράς δεν πρέπει να συζητιέται επαρκώς κατά τη διαδικασία ενώ το μισό δείγμα διατήρησε ουδέτερη στάση στο ότι θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία. Άξιο αναφοράς είναι και το γεγονός πως το 74% του δείγματος δεν φοβάται ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί.

Ένα ακόμη εύρημα της παρούσας έρευνας είναι και το ότι σχεδόν το μισό δείγμα ούτε συμφώνησε αλλά ούτε και διαφώνησε με το ότι θα είναι εύκολο να αποδείξουν τους ισχυρισμούς τους ενώ περισσότεροι ήταν οι δικηγόροι που ούτε συμφώνησαν αλλά ούτε και διαφώνησαν με το ότι υπάρχει πάντα η δυνατότητα παρουσίασης ισχυρών αποδεικτικών στοιχείων για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι 7 στους 10 δικηγόρους συμφώνησαν με το γεγονός ότι ο πελάτης τους μπορεί να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία. Ταυτόχρονα το 88% του δείγματος συμφώνησε με το ότι υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζονται νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς.

Τέλος άξιο αναφοράς είναι πως όλο το δείγμα των δικηγόρων συμφώνησε με το ότι επιζητούν δημόσια δικαίωση του πελάτη τους, καθώς και ότι επιζητούν την απολογία του αντιδίκου ή των αντιδίκων. Ενώ παρατηρήθηκε και ότι το μεγαλύτερο μέρος των δικηγόρων ούτε συμφώνησε αλλά ούτε και διαφώνησε με το ότι υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για την επίλυση της εκάστοτε διαφοράς.

Με το θεσμικό πλαίσιο δεοντολογίας στη διαμεσολάβηση, οι ενδιαφερόμενοι έχουν τη δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς τους όχι μόνο με την ηπιότητα, τη γνώση και τη συμπαράσταση του διαμεσολαβητή, αλλά προπάντων το ήθος, την εντιμότητα και την ακεραιότητά του, που διασφαλίζουν την τήρηση της εχεμύθειας και της εμπιστευτικότητας που αποτελούν όρο για την επιτυχία της διαμεσολάβησης. Φρονούμε ότι η κατάρτιση και το ήθος των πρώτων διαμεσολαβητών θα αποτελέσουν τα θεμέλια του νέου θεσμού στην Ελλάδα και θα υλοποιήσουν «στην πράξη» τις επιταγές του νόμου, αλλά και τις ανάγκες των καιρών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Τριάντος Ν., Κυπρούλη Κ., Φανού Μ., Ρεντούλης Π., Θεοχάρης Δ., Κουτσογέλος Κ. (2016). Υποδείγματα Πολιτικής Δικονομίας 2ος ΤΟΜΟΣ, Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη

Θεοχάρης Δ. (2015). Η Διαμεσολάβηση ως μέσο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Αντωνέλος Σ., Πλέσσα Ε.,(2014). Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Εκδόσεις Σάκκουλα

Josh B. Stulberg, L. Love. (2014). Ανάμεσα στα μέρη: Ο Ουδέτερος Τρίτος. Στρατηγικές για μία επιτυχημένη διαμεσολάβηση. Έκδοση: Νομική Βιβλιοθήκη

Pazarzis M., Pazarzi Eleni Nina, The system of Alternative Dispute Resolution in Greece , Int. J. Applied Systematic Studies, Vol 2, No 4, 2009.

Laurence Boulle & Miryana Nestic, Mediation – Principles, Process, Practice, Butterworths, 2001.

<http://sedi.gr/index.php/el/mediation-el/legislation-el>

http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=goByjzm_ysA%3D

HYPERLINK

"http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=goByjzm_ysA%3D&t abid=79"&

HYPERLINK

"http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=goByjzm_ysA%3D&t abid=79"tabid=79

<http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4> HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) &

HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) mid=147

9

HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) &

HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) mnu=3

HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) &

HYPERLINK

["http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879"](http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=4&mid=1479&mnu=3&id=23879) id=2387

9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Φύλο

- Άνδρας
- Γυναίκα

Ηλικία

- Έως 30 ετών
- Από 31 έως 40 ετών
- Από 41 έως 50 ετών
- Από 51 έως 60 ετών
- Από 61 ετών και άνω

Εργασιακή εμπειρία

- Έως 5 ετών
  - Από 6 έως 10 ετών
  - Από 11 έως 15 ετών
  - Από 16 έως 20 ετών
  - Από 21 ετών και άνω
-
- Θεωρείτε ότι μια διαφορά μπορεί α καθυστερεί οποιαδήποτε απόφαση ή ευκαιρία ανάπτυξης για τον πελάτη ή την επιχείρησή του;
    - Συμφωνώ

- Μάλλον συμφωνώ
  - Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
  - Μάλλον διαφωνώ
  - Διαφωνώ απόλυτα
-
- Θεωρείτε πως είναι σημαντικό για τον πελάτη σας να επιτύχει ταχεία επίλυση της διαφοράς;
  - Συμφωνώ
  - Μάλλον συμφωνώ
  - Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
  - Μάλλον διαφωνώ
  - Διαφωνώ απόλυτα
-
- Θεωρείτε πως είναι αναγκαίο να επιδιώξετε την επίλυση της διαφοράς μακροπρόθεσμα;
  - Συμφωνώ
  - Μάλλον συμφωνώ
  - Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
  - Μάλλον διαφωνώ
  - Διαφωνώ απόλυτα
-
- Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον για τη διάσωση/διατήρηση της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ του πελάτη σας και του άλλου μέρους;
  - Συμφωνώ

- Μάλλον συμφωνώ
  - Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
  - Μάλλον διαφωνώ
  - Διαφωνώ απόλυτα
- Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχει οποιοδήποτε σημείο της διαφοράς που πρέπει να συζητηθεί/διευκρινιστεί μεταξύ του πελάτη σας και του αντίδικου του εκτός του πλαισίου των αυστηρά νομικών πτυχών της διαφοράς;
- Συμφωνώ
  - Μάλλον συμφωνώ
  - Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
  - Μάλλον διαφωνώ
  - Διαφωνώ απόλυτα

6. Θεωρείτε πως ορισμένα στοιχεία της διαφοράς δεν θα έπρεπε να δημοσιοποιούνται /να παραμείνουν εμπιστευτικά;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

7. Έχετε αμφιβολίες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας;

- Συμφωνώ

- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

8. Θεωρείτε ότι τα δικαστικά έξοδα του πελάτη θα μειώσουν ή θα υπερβούν το ποσό που μπορεί να ανακτηθεί μέσω της αγωγής ;

- Σίγουρα αύξηση
- Πιθανή αύξηση
- Ούτε αύξηση ούτε μείωση
- Πιθανή μείωση
- Σίγουρη μείωση

9. Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να συνεχίσει τη διαμάχη έως το τέλος ανεξαρτήτων των εξόδων που θα επέλθουν (περιλαμβανομένων των δικηγόρων/τεχνικών πραγματογνωμόνων κτλ);

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

10. Θεωρείτε πως ο πελάτης πρέπει να διατηρεί έλεγχο στην έκβαση της διαφοράς;

- Συμφωνώ

- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

11. Θεωρείτε πως υπάρχει οποιοδήποτε γεγονός/στοιχείο της διαφοράς το οποίο δεν πρέπει να συζητηθεί/αντιμετωπιστεί επαρκώς κατά τη διαδικασία;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

12. Κατά τη γνώμη σας θα έπρεπε να συζητούνται τα πάντα εάν δίνεται η ευκαιρία;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

13. Φοβάστε ότι η τελική απόφαση θα είναι δύσκολο να εκτελεστεί;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ

- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

14. Θα είναι εύκολο να αποδείξετε τους ισχυρισμούς σας;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

15. Υπάρχουν πάντα ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξετε τους ισχυρισμούς σας;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

16. Μπορεί ο πελάτης σας να διαχειριστεί το συναισθηματικό φορτίο που προκαλείται από τη διαδικασία;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ

- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

17. Υπάρχει πιθανότητα να μην χρειάζεστε νομικό προηγούμενο επί των νομικών πτυχών της διαφοράς;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

18. Επιζητάτε να υπάρξει δημόσια δικαίωση του πελάτη σας;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

19. Υπάρχει οποιαδήποτε άλλη βαθύτερη αιτία για τη δίκη;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ

- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα

20. Επιζητάτε την απολογία του αντιδίκου/ενός εκ των αντιδίκων;

- Συμφωνώ
- Μάλλον συμφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Μάλλον διαφωνώ
- Διαφωνώ απόλυτα